

A képzéskorszerűsítés helyzete, további feladatok

(Folytatás az 1. oldalról)

alakuló arányokat, s szükség esetén módosítottunk azokon. A kívánatos óraszámcsökkentés miatt itt elsősorban relatív és nem abszolút órakeret-korrekcióra kerülhet sor. **6. AZ EGYETEMEN EGYENETLENEN A MEGÚJÍTÁSI TÖREKVÉSEK:** A képzéskorszerűsítés során a megújítás mértéke nem lesz mindenhol egyforma — szögezte le a rektor. Kisebb változtatások várhatóak a marxizmus tárgyvonalán, míg másol jelentősebb fejlesztésre lesz szükség. **7. AZ ELÁGAZÁS KÉRDÉSE VITATOTT:** Ennek keretében szövegezte a rektor egy újszerű negyedik modul lehetőségéről. Ez az irány magában foglalja a történet-tudományt, szociológiát, politológiát, szociálpolitikát és a nemzetközi kapcsolatokat, amely így együtt az értelmiségképzés szempontjából lenne rendkívül fontos.

A főiskolai elágazásról a vita tovább folyik a főiskolák részéről. Az egyetemvezetés-

nek, a csúcsbizottságnak nyitni kell lenni a megoldásra — hangsúlyozta a rektor. A szakirányú képzés tekintetében tovább finomodott a helyzet. Beérkeztek a módosított szakirányjavaslatok, e tekintetben semmiféle döntés nem született eddig.

Majd az általánosabb észrevételeket ismertette a rektor. Kifogásolták egyesek, hogy a képzéskorszerűsítési munkák eddigi menete nem volt demokratikus. Ezt megalapozatlan állításnak minősítette Csáki Csaba. Inkább arról van szó, hogy nem élték a folyamat adta lehetőséggel egyesek. Megjegyezték továbbá az általános észrevételek között, hogy a továbbiakban a tartalom kapjon nagyobb hangsúlyt a képzéskorszerűsítési munkálatokban. A rektor hangsúlyozta, hogy a következő időszaknak ez lesz a feladata.

Hogyan tovább? A feladat az, hogy a viták alapján egy problémamentesebb tanterv születessen. A tervvel kapcsolatos alapelv, hogy lezáratlan

életi lehetőségéről, a korszerűsített képzés anyagi feltételéről, az egyetem belső tartálékairól stb.

Szarvas László pb-titkár megköszönte a vb nevében a beszámolót, amelynek megvitatását rendkívül hasznosnak tartotta a testület munkájában. Megállapította, hogy az eddigi munkálatok megfelelőek azoknak az elképzeléseknek, amelyek korábban elfogadásra kerültek. A korszerűsítés gyakorlati végrehajtását nagy mértékben elősegítette a csúcsbizottság munkája a tanterv, tantárgystruktúra kidolgozását illetően. A beszámoló kapcsán egyetértés alakult ki abban, hogy a tanszékekkel további szakmai együttműködésre és vitákra lesz még szükség.

A vb javasolta a rektornak, hogy jó lenne, ha dokumentumszerűen megfogalmazásra kerülne a további feladatok, amelyek a munka szerve-

zését, tervezését, a folyamat tisztán látását szolgálják. Ebben a munkaalkalmában szerepelhetnének a soron következő feladatok, a tervezett fórumok, tantervi, tantárgyi feladatok, a szervezeti átalakulás, melyeknek alapján minden fórum tisztábban láthatná saját feladatát. Ez azért is fontos, mert a tanszékeknek szakmai kompetenciájuk is van e kérdésekben. A rektori beszámolóban elhangzott javaslattal egyetértve a vb támogatja az új dokumentumoknak a tanszékvezetői értekezlet elé kerülését. Továbbá szükségesnek tartana hasonló jellegű rektori tájékoztatót, egy a közeljövőben megrendezésre kerülő összközponti értekezleten.

A vb ezt közvetlen párttag-felvételi ügyet tárgyalta, elfogadta a kitüntetési tervjavaslatot, majd egyebek tárgyalásával zárta be az ülést.

H. E.

Vitát nem szabad erőszakkal lezárni,

Inkább a feladat-határidők húzódnak el. Ennek érdekében megbeszélésekre kerül sor az illetékes tanszékvezetőkkel, kollégákkal.

Előreláthatólag november 15–20 között kerül nyilvánosság elé egy további tantervi javaslat, amelyet először a tanszékvezetőkkel, illetve egyetemi tanárokkal vitatnak meg. Majd a kialakult anyag kari és egyetemi tanács elé kerül. Itt jegyezte meg a rektor: „A mi egyetemünkön olyan helyzet alakult ki, amelyben jóval nagyobb kockázat a nem cselekvés, mint a cselekvés. Úgy érzem, reális talajon mozognak. Optimista vagyok az elfogadás tekintetében. A politikának is támogatni kell ezt a változást.”

Tájékoztatót adott a rektor arról, milyen támogatásban részesül a képzéskorszerűsítési munka. A szakmai közvélemény (MTA) támogatja, jónak tartja az irányt. A társintézetek, főiskolák részéről vegyes a fogadtatás. A politikai támogatás is biztositott, talán a Pénzügyminisztérium oldalán van némi bizonytalanság. Végül is nem kockázat-

mentes, de nem reménytelen javaslataink jövője — állapította meg a rektor.

A tantervi irányelvek elfogadása után a bevezetés szakaszában a szervezeti felépítést is felül kell vizsgálni, azaz le kell vonni a szervezeti konzekvenciákat. Előreláthatólag ez a nagy horderejű ügy nagyobb vitát fog kiváltani, mint a tanterv. Ennek első lépéseként számítá-

sokat kell majd végezni a különböző egységek által ellátandó feladatokról, az oktatók terheléséről. Felhasználják majd annak a bizottságnak a tapasztalatait, amely felméréseket végez egyetemünkön az oktatókkal szembeni mennyiségi és minőségi elvárásokról. A szervezeti felépítés felülvizsgálatának munkáira előreláthatólag tavasszal kerül sor, ezután fejlesztési javaslataink legkorábban márciusban-áprilisban kerülhetnek elfogadásra — fejezte be tájékoztatóját a rektor.

A rektor beszámolójához a vb tagjai kérdéseket és észrevételeket fűztek. Szóltak a képzéskorszerűsítés szervezési formájáról, annak tovább-

A közlekedési szak ez évben is megrendezte hagyományos szakkirándulását, melynek célja, hogy a másodévesek egy kicsit jobban megismerkedjenek egymással, tanáraikkal és egyáltalán magával a szakkal. Erre már a péntek (X. 24.) reggeli indulásnál jó esély mutatkozott, hiszen nemcsak a szakszervezők, és a „közlekedőgolyók” nagy többsége várta izgatottan az indulást, hanem a tanszékvezetőkkel az élen a szak oktatóinak szinte mindegyike is úgy döntött, hogy velünk tölti ezt a két napot. Szerencsére egy hely még „Béla-nak”, egyetemünk sofőrjének is maradt!

Első állomásunk Kecskemét volt. Rövid várakozás után a város háza tanácstermében kötöttünk ki, ahol néhány történelmi érdekességen túl azt is megtudtuk, hogy itt nemcsak tanácsüléseket, konferenciákat tartanak, hanem e terem-be olasz nyugatnémet és osztrák turisták is visszajárnak — házasságot kötni.

Déli egy óra tájban érkezünk Szegedre, ahol a meglepően kulturált MAV-szállás elfoglalása és fakultatív ebéd után kombinált (buszos, gyalogos) városnézés következett.

Napoleon és a konténer-pályaudvar

A talán a túlzottan is lelkes idegenvezető a Móra Ferenc Múzeum, a JATE és a Dóm tér nevezetességei mellett még a héten megnyílt videobutik-jára is felhívta a „diákmenteremberek”, azaz a mi figyelmünket.

Az est és a kirándulás fénypontja az ezúttal különösen jól sikerült vetélkedő volt a másodévesek két csoportja között. Többek között szerelmes verset kellett írni a következő szavak felhasználásával: tolat, notesz, lambéria, kakusz, kábel, fűtőtest, haszonkölcs. Mindkét csapat remekművet alkotott! Úgy látszik, még élénken élnek a másodévesek emlékeztetőben a tavalyi analízis előadások, hiszen amikor az egyetem valamely közismert személyiségét ábrázoló rajz elkészítése volt a feladat, mindkét alkotáson szerepelt — többek között — egy tanár is. A Most mutassa meg! keretében a játközpontnak, közlekedési szak-szavakat kellett elmutogatniuk, illetve kitalálniuk. Ké-

sőbb, e pantomimjáték egy másik változatában a kiinduló mondat ez volt: „Napoleon az Eiffel-torony tetejéről cserépes virágokat szór a nép közé”. Mire a csapatok végigműgatták egymásnak — a befutó ember a következők hamozta ki a zátogatás-sorból: „Egy apaca mert intézetben takarítási tevékenységet végez”. Végül kis különbséggel és jó hajrával a kettes csoport szerezte meg a győzelmet, de az egyesek sem bántódtak, hiszen a második díj is legalább akkora torta volt, mint a győztesek jutalma.

A hosszúra nyúlt est az ivergek és a résztvevők kime-rülésével mintegy kakasszóra ért véget.

A másnap délelőtt a szakmai program jegyében kezdődött. A konténer-pályaudvar tekintettük meg, ahol tájékoztatást kaptunk annak feladatairól, működéséről, kihasználtságáról valamint felszereltségéről. Ehhez kapcsolódóan közelebbről, működés közben is megismerkedhettünk a

számítógépes konténernyilvántartó-rendszerrel, amely összeköttetésben áll az ország valamennyi konténerfeldolgozó képes vasútállomásával.

Míg az indulásra vártunk, nagyszabású tippversenyt rendeztünk, melynek tárgya az volt, hogy mikor érkezik meg értünk a busz. A rosszindulatúak és az optimisták egyaránt vesztek, mivel a jó öreg Ikarus éppen a megbeszélés időben landolt.

Innen a fehértói csárdába mentünk, ahol már várta a társaságot a halászlé és a török csusza. Hazafelé másfél óra megállított Opusztaszeren — lesétálni az ebédet a Nemzeti Történelmi Emlékparkban.

Az utóbbi évek legsikeresebb közlekedésszak-kirándulása este hat óra tájban az egyetem előtti vidám búcsúzkodással ért véget.

Diószeghy Zsolt

Biszkó Béla előadása

Egyetemünkön járt Biszkó Béla október 23-án és előadást, eszmecsere-t tartott az 1956-os eseményekről.

AZ ÉV LEHETŐSÉGE!

AIESEC szakmai gyakorlat

Szeretnénk felhívni a figyelmet, néhány az AIESEC szakmai gyakorlattal kapcsolatos fontos információra.

AIESEC szakmai gyakorlatra minden II. évet befejezett hallgató jelentkezhet. II. év után Csehországban vagy Lengyelországban töltheted gyakorlatodat, III. évtől kezdve pedig a világ 64 országa közül választhatsz.

A szakmai gyakorlat 6-tól 78 hétig terjedhet.

A gyakorlat témáját — ami management, marketing, vendéglátás stb. lehet — magad választhatod. Külön figyelmet érdemel a számítógépes pénzügyes területeket, amely állásokból igen sokat kínálnak a különböző országok vállalata-

inál az AIESEC-kongresszuson. Ahhoz, hogy utazhass, első lépésként a szórólapokon ismertett pontrendszerben minimum 37 pontot (másodikutazónak 70-et) kell elérni.

Határidők: Jelentkezés: 1986. november 10. Beugró plusz nyelvi teszt: 1986. november 13. Nyelvi meghallgatások: a 1986. november 24-től kezdődő héten.

A jelentkezési lapokat az egyetemen a ruhatárnál és az AIESEC-irodában találhatod meg. A tájékoztató lapnál bővebb információt a november első hetében megrendezendő AIESEC-napokon kaphatsz. (AIESEC-iroda: I. emelet 127.)

Várjuk a jelentkezésedet! AIESEC

Sporthírek

Cselgáncs: október 4-én a II. osztályú Budapest-bajnokságon egyetemünk csapatának versenyzői az alábbi eredményeket érték el:

95 kg: Sümegi Ferenc első. 71 kg: Horváth Péter második, Vass Gábor harmadik.

60 kg: Eiler László második. A hagyományossá vált Közgáz-BRFK találkozó eredményei:

A februári 5:2-es győzelemmel végződött találkozó visszavágóján újra a Közgáz nyert, ezúttal 4:3 arányban. A győztesek: Jordán Győző (60 kg), Oláh János (71 kg — az edző), Böszörményi Lajos (78 kg) és Sümegi Ferenc (+95 kg).

Sümegi Ferenc a Bp. Honvéd által rendezett Honvéd Kupa elsőosztályú versenyen 3., az október 26-án szintén a Bp. Honvéd rendezte országos

rangsorversenyen 1. helyezett lett.

Női kosárlabda NB I.: Közgáz—Szarvas 56:65 (30:40) Ld.: Halmy 14, Orbán 14, Csányi 12

OSC—Közgáz 82:76 (39:30) Ld.: Csányi 24 (egyben a csapat legjobbja is).

Női röplabda NB I.: Bp. Spartacus—Közgáz-Külker SC 3:0.

Közgáz-Külker SC—Bp. Spartacus 3:2.

Férfi kosárlabda MNK Közgáz—Siófok 91:70

Ld.: Némethi 27, Práczki 16.

NB II. Közgáz—Dunaujváros 96:49

Ld.: Némethi 23, Héra 15, Tamás 14.

És lőn egy csapat...

Már megint futbalcsapat? — kérdezik sokan. Igen, már megint. Tudom, hogy az előző számban is megjelent egy cikk, de az terjedelménél fogva nem volt alkalmas arra, hogy megvilágítsa az események hátterét.

A történet ott kezdődött, mikor is a Népsportban megjelent egy kupakirás egyetemi csapatok részére. Na bumm és akkor mi van, a Közgáznak úgyszincs csapata! Arra pedig, hogy ha nincs akkor szervezni kell egyet, azt hiszem csak egy ember gondolt. Ő Eliás Csaba, IV. éves agrárszakos hallgató. Ő nemcsak mondta, hogy „kell egy csapat”, hanem komolyan is gondolta. Sokan nem hitték neki, nem bíztak benne, sőt szánakozva figyelték, hogy időt, fáradságot nem kímélve keresi a lehetőségeket. Először is pálya kell! Ekkor már megmozdult valami, nem volt egyedül. És sikerült! A Poszt SE méltányos összegért (alkalmanként 600 Ft) hajlandó volt bérbe adni a pályáját. Közben szerveződött a csapat is, megjelentek a toborzócédulák az egyetemen. És már a testnevelési tanszéken is látták, hogy itt olyan dolog készül, amit érdemes támogatni.

Tóth Andrásné tanszékvezető és Zsadányi tanár úr (pedig ő már látta jó néhány egyetemi futbalcsapat széthullását) a csapat mellé állt, segítettek intézni az adminisztratív, hivatalos ügyeket és nem utolsósorban kifizette a tanszék a pályabérelti díjat. A KISZ-bizottság is juttatott 6000 forintot a csapat részére. Kezdet komolyan összeállni a dolog. Van pálya, van 20-25 hallgató aki szeret (és tud is) futballozni, és kész arra, hogy hetente kétszer délutánját feláldozza. Csak egy valami hiányzott, vagyis egy valaki. Egy olyan ember, aki ért az edzésvezetéshez, egy csapat fizikai, technikai és taktikai fel-

készítéséhez, aki tudja, hogyan lehet 20 emberből egy csapatot kovacsolni. Vagyis kellett egy edző. Ha kell, akkor pedig lesz, mert edző nélkül nem csapat a csapat. Valcsicsák Imréről, a filozófiai tanszék tanáráról nem sokan tudják, hogy rendelkezik egy football-szakvezetői diplomával is. Szerencsére akik tudták, elmondták és minden köszönet Valsicsicsák Imrénél, aki az első szóra elvállalta a csapat edzői tisztét. És végre minden sinnen van, alig 10 nappal a képtelennek tűnő ötlet felvetődése után a Közgáz csapata megtartja első edzését. Edzésről edzésre alakul, formálódik a társaság.

Sajnos az első mérkőzés időpontjáról és arról, hogy melyik egyetem csapata lesz az ellenfelünk, még nincs hír. (A Budapesti Labdarúgó Szövetség még nem készítette el a sorsolást.) Viszont a csapat máris meghívást kapott egy városi tornára, amit a közgazdaságtudományi egyetemek labdarúgócsapatainak rendeznek 1987. áprilisában. És szerencsére ezen egyetemünk részt tud venni, mert végre újra van csapata.

Szabó Péter

Új bizottság

A Művelődésügyi Minisztérium felkérése alapján egyetemünkön bizottság alakult abból a célból, hogy az oktatói terhelési normatívák kialakításának elveire és módjaira vonatkozóan javaslatot dolgozzon ki. A bizottság tagjai: Baricz Rezső, Szuhay Miklós, Kulcsár Dezső, Magyar Beck István, Deák Károlyné, Bakacsi Gyula és Somogyi Béláné.

A képzéskorszerűsítésről az Egyetemi Szemlében

Megjelent az Egyetemi Szemle 1986/3. száma.

Egyetemünk reprezentatív folyóirata dr. Csáki Csaba és dr. Zalai Ernő A képzési rendszer korszerűsítésének fő irányai a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen című cikkével kezdődik. Ezt Mihálik István mintegy húsz oldalas tanulmánya követi. Munkáik az eredeti szocialista felhalmozás törvényéről címmel. Dr. Simonits Zsuzsanna és dr. Csáki Csabáné A termőföld és hasznosítása a közgazdaságtanban címmel jelentették meg gondolataikat. Dr. Szabó Katalin az egyetem egyik karának tudományos tapasztalatait foglalta össze Tudományos tevékenység 1981 és

1985 között az Általános Karon címmel.

A tudományos diákköri konferenciák dolgozatai közül ezúttal a Dénes Ferenc—Endrész Mariann—Kaderják Péter—Pálós Gábor—Valentinyi Ákos—Vályogos Győző szerzőcsoport Lényegi változások vagy tüneti kezelés című munkája jelent meg, amelyben kísérletet tesznek Kornai János hiányméltóságának szembeállítására a magyar gazdaság valóságával.

A tudományos konferenciák anyagait feldolgozó rovat ebben a számban dr. Mihály Albert Szocializmuskonceptiók című dolgozatának adott helyt. A cikk a gazdaságfilozófiát tájékoztató kutatócsoport vitáit dolgozza fel.

Kinevezések

A Magyar Úttörő Szövetség IX. kerületi elnöksége 1986. október 20-i ülésén eredményes tevékenysége elismerésé mellett, más fontos megbízatása miatt Sári Lajost, a MUSZ IX. kerületi elnöksége elnökét felmentette. Egyúttal megválasztotta Czeczei Pétert, a MUSZ IX. kerületi elnöki funkciójába.

A kerületi pártbizottság 1986. szeptember 16-i ülésén Herczeg Ferencet, más fontos megbízatása miatt felmentette a Munkásorség IX. kerületi „Jurinovic Miklós” zászlóalj egységparancsnoki beosztásából. Ugyanakkor a testület egyetértett dr. Balogh Sándor egységparancsnoki beosztásba történő kinevezésével.

NÉMET KÖZGAZDÁSZOK A NÉMET TANSZÉKEN

A német tanszék vendége volt október 14-én délután harminc nyugat-berlini közgazdászhallgató. A csoport dr. Karl Heinz Strothmann professzor vezetésével a Piackutatási Intézet meghívásából érkezett Budapestre, s programjaik között szerepelt a keddi délutáni beszélgetés egyetemünk diákjaival.

Bár érkezésükről későn szerezünk tudomást, húsz-harminc tagú lelkes társaság fogadta őket, s a két óra igen jól hangulatban telt el. Már ez a rövid idő is rengeteg nyelvgyakorlási lehetőséget nyújtott, vitaközpont, vélemény cserélünk — egy szóval jól éreztük magunkat.

KISZ-bizottsági ülés

Kooptálták Sugár Andrást, támogatják a Ráday-klub újjászervezését

A KISZ-bizottság október 23-ai ülésén először állami kitüntetési javaslatokat véleményezett, majd egyhangú szavazással kooptálta (a B. Kiss Tamás lemondása miatt megüresedett helyre) Sugár Andrást, a statisztika tanszék oktatóját.

Ezután három és fél óras vitában a KISZ-bizottság hatáskörébe tartozó kitüntetések odaítéléséről döntött.

A következő napirendi pontként a testület tisztázta az SZMSZ kérdéskörében képviselői álláspontja alapelveit. (A Szervezeti és Működési Szabályzat kialakításában a testületnek egyetértési joga van.) A KISZ-bizottság tetszéssel fogadta a

kollégiumi SZMSZ-tervezetet is.

Elbírálták a sportpályázatra jelentkezettek ajánlatait, melynek eredményeképpen az új focicsapat 6000 forintot, a túraszakosztály 2500 forintot, az Afrika Kupa rendezvénye pedig 1500 forintot kapott.

A testület végül támogatásáról biztosította a Ráday-klub újjászervezésére irányuló törekvést. (A klub a Közművelődési titkárság keretében alakulna meg, Benke Ákos IV. évf. kül. gazd., Gál Géza IV. évf. áruforgalmi, Kóhalmi István II. évf. pénzügyi és Michl Ferenc IV. évf. kül. gazd. szakos hallgatók szervezésében.)

Az évfolyamvezetőség hete

Péntek este, Csipős hideg fogad Bükkszéken, ahol az elsős évfolyam képviselői gyűltek össze, hogy tagokat jelöljenek az évfolyamvezetőségbe és nem utolsósorban azért, hogy jobban megismerjék egymást. A hűvös idő csak valamelyest enyhült a nagyteremben, ahol B. Kiss Tamás és Horváth Gyula tartott előadást a Közgáz KISZ közéletéről és jelenéről, terveiről és szerepéről az egyetem közösségi életében. Ezt az elmaradhatatlan skót táncot követte — felmelegítve a résztvevőket.

Szombat. A fakultatív ebredésfelkelés és a reggeli után az instruktorok szervezte beszélgetések, viták következtek. Különböző szobákban más-más témáról volt szó, és az elsősök csoportjai forgószínpadszerűen mozogtak a helyszínek között. Széles volt a paletta, mind egyetemi, mind tagabb kilátást biztosító prob-

lémák terítékre kerültek. Legjobb a szituációs játék tetszett, ahol a csoportnak — és személyeknek — olyan kiállított helyzetekben kellett dönteni, ahol a törvényesség háttérmezején jártak. Nem volt könnyű. Az egész forgószínpadnak szerintem csak egy rossz oldala volt; túl gyorsan kellett helyszínt váltani, sokszor egy-egy vita közepén, azt nem egészen lezárva. Az ebéd után, aki akart, kirándult egy csöppet, focizott vagy pihent, majd volt ÉV-tagok beszélgetései tapasztalataikról. Ezután pedig jöhetett az est főpontja, az instruktori műsor. A nézőkkel együtt apró rigmust tanítottak meg, ami alatt a következő ütemre kellett tapsolni. (Tá-tá-tititá tá-tititá), és pontosan négy perccel nyolc óra előtt megkezdődött a Studió '56 műsora. Memoárt mutattak be a Tények és tanúk sorozatból, volt vers, részleteket mutattak be Koltay Gábor legújabb

filmjéből — a nézők aktív közreműködésével —, amelynek címe Máttyás, a punk, valamint a Budapesti Oszból, amely a Veszélyes évszakok sorozatban készült. A hatalmas sikert aratott kulturális magazint vetélkedő követte. Érdekesebbnél érdekesebb, felfurcsaló kérdésekre a koronát az utolsó feladat tette föl. A licitálást megnyert csapatnak azt kellett megmondani, melyik filmet látta utoljára a játékvezető. Tudták. Bár a kollégisták a szavazók vetélkedő vitát kavargatva ért

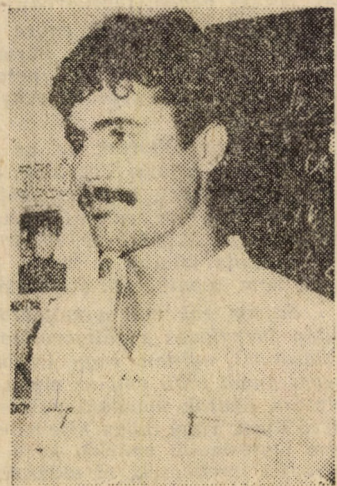
Az ÉV-tábor jelöltjeit újra elfogadták — kis módosítással kerültek föl a listára a nevek, ugyanis ketten visszaléptek, egy elsős jelölését pedig nem erősítették meg —, majd új javaslatok születtek. Felmerült, és vitát váltott ki az az ötlet, hogy a tarkarégi DB delegálhasson egy tagot az évfolyamvezetőségbe, aki a kollégisták érdekeit képviseli — nem fogadták el. Egyébként egy közbekérdezőnél kiderült, hogy a kollégisták a szavazók között kisebbségben vannak

Heves viták közt zajlott a jelölés

Matos Zoltán az elsős ÉV-titkár

Az izgalom a tetőfokára hágott, a létszám pedig kissé mecsapott, amikor csütörtökön az ÉV titkárválasztásra került a sor. Nem voltunk persze kevesen, de az elsős évfolyam így is csak szerény hányadában képviseltette magát. A vita, meggyőzés után megkaptuk a papírt és most már választani kellett. A szűnőben beszélgettem több „titkárjelölttel”, köztük Matos Zolival is:

Az új ÉV-titkár: hisz a közösségben

— Milyen eredményt vársz?

— Ezt így még nem tehet megítélni. Tudom, hogy viszonylag sokan ismernek. Természetes viszont, hogy nem fogok letörni, ha nem választottak be az ÉV-be. Én nem presztízsharcot akarok vívni, csupán dolgozni, mindig a közösség érdekeit szem előtt tartani.

— És ő lett az elsős évfolyam titkára. Este (majd éjjel) végigolgoztam érte a kolit, mikor pedig végre megérkezett nagyon fáradnak tűnt, így másnapra halasztottuk a beszélgetést. Megtudtam tőle, hogy Szegeden gimnáziumban végzett. 1983-ban felvételizett, aztán jött a katonaság.

— A katonaságnál tudtam meg sok olyan dolgot, amit most hasznosítani tudok. Megvolt az a hatalmas „előnye” ennek az időszaknak, hogy nem teljesen idegenként kerültem a Közgázra. Rendszeresen jöttem hozzánk az egyetemről, de akkor még minden elég elvontnak, távolnak tűnt. Aztán egyszer csak itt voltam, beleszóppentem az egyetemi életbe.

— Régóta érzed úgy, hogy neked a Közgázban a helyed?

— Korábban inkább másza-

ki érdeklődésű voltam. Innen ered a talán hobbinak is nevezhető elfoglaltságom, a fényképezés. Mert valóban csak hobbi szinten űzöm, feltéve, hogy meg van rá az anyagi lehetőségem, és főleg időm. Az idő mindig kevés! Még a gimnáziumban harmadik osztálytól kezdett érdekelni a gazdaság, a társadalom, és persze a politika. Ezért is vettem részt otthon a Marxista Diákkadémia munkájában.

— Hogy állsz a tanulással? Azáltal, hogy ilyen pozícióba kerültél nem gondold-e, hogy kissé hátrébe szorul majd a tanulás?

— Persze! Tanulni kell, de én emellett egyetemista (a szó mélyebb értelmében) akarok lenni, egy nagy közösséget magaménak érezni. Különbözők pedig bennem mindig is volt egyfajta hit, hit a közösség

erejében. Mit is értek ezen? Nagyon bízom abban, hogy nemcsak az az öt ember fog tevékenykedni, akiket csütörtökön az ÉV-be beválasztottak. Nagyon számítunk mindenkinek a segítségére. Én elsősorban nem titkárnak tekintem magam, hanem az ÉV egy tagjának. Mindig is szerettem aktív lenni. Ezt már elmondtam a szavazás előtt is. Persze az a bizalom, amit kaptam egyben óriási felelősséggel jár, Most már mindegyikünk sejtji, hogy nem is olyan könnyű feladat összefogni egy egész évfolyamot, ennek ellenére mi ezt szeretnénk megvalósítani, ez a maximális célunk.

— Nem lesz könnyű! Mindezek hallatán felmerül a kérdés, hogy nem túlságosan fárasztó-e ez számodra?

— Még nem fáradtam el. Mondom, általában szeretek sokféle dolgot csinálni. Itt az egyetemen pedig érzem azt a liberális légkört, ami lehetővé teszi a jó ötletek megvalósítását. Csak el kell kezdeni! Persze biztosan vannak korlátok, akadályok, de ezekről tapasztalatai híján még nem tudok beszélni. Biztos vagyok benne, hogy akár én, akár az ÉV, mint hivatalosan elismert kollektíva képes lesz arra, hogy kiharcolja azt, amit akar. Persze én viszonylag rugalmas vagyok tekintetben, elég jó a kompromisszum-készségem. De egy-

általán nem egyezik a megalakulás fogalmával.

— Hallottam, hogy kollégista vagy. Van valami funkciód a koliban is?

— Barátimmal összefogva próbálunk néhány ötletet megvalósítani. Például elhatároztuk, hogy videomozit szervezzünk, felmerült egy Bacsó Péter rendezői sorozat gondolata is. Tervezzük, hogy egy-egy alkalommal egymás után különböző műfajú filmeket vetítsünk. Esetleg az elgondolkodtatottabb filmekről vitát is lehetne rendezni. Csak nagyon erős korlátozó tényező, hogy messze van a központtól a kol. Jóformán a többség csak aludni jár be a kollégiumba. Egyszóval rengeteg lehetőség van az egyetemen, aki akar tenni valamit, az biztos, hogy talál magának munkát. Én egyelőre a Rajk Szakkollégium és a Társadalomtudományi klub előadásaira járok el.

— Be is szeretnél kapcsolódni ezek munkájába?

— Egyelőre várakozó, megfigyelő állásponton vagyok. Minden attól függ, hogy hogyan sikerül beosztanom az időmet. Jelenleg ez a legnagyobb gondom. Remélem sikerül ideálisan összeállítanom a napi programomat, hogy semmi se kelljen elhanyagolnom, semmiről se kelljen lemondanom.

Bévecz Marianna

TRIESZTBN JÁRTUNK

Annak ellenére, hogy október 8-án délelőtt Beatrix királynő látogatása miatt leállt a városi forgalom, mindenki pontosan érkezett egyetemünk elé. Nem is csoda, hiszen régóta várta már ezt a napot tizenhat közlekedési és külgazdasági szakos hallgató és két tanárunk, Mádi Csaba és Halászné Sipos Erzsébet, valamint Frenyo Andrea aspiráns, akiket a trieszti kikötő hívott meg egy tiznapos tanulmányi kirándulásra. A csoporttal utazott dr. Ervino Curtis, a kikötő külkapcsolatokkal foglalkozó osztályának vezetője, valamint Boldizsár Éva, a kikötő budapesti képviselőjének munkatársa, és természetesen Szerkes Béla, az egyetemi busz bravúros vezetője.

Első éjszaka Letenyén aludtunk, így csak másnap délután táruult elénk a város körüli hegryről a kikötő, verőfényes délutáni napsütésben. Szállásunkat Trieszt nevezetességei vitték körül: a tengerre nyíló főtér, a Piazza dell'Unita, a sétálóutca, a Római Színház és a San Giusto vár. A város „gyöngyszemét”, a csodálatos, fehér márványból épült, tengerbe nyúló Miramare kastélyt a másnap reggeli városnézés során csodálhattuk meg.

Szakmai programunk a legnagyobb török hajózási társaság, a Turkish Cargo Lines egyik RO/RO hajójának megtekintésével kezdődött. Mindent végignéztünk a gépházától a parancsnoki hidig, és a

szívélyes vendéglátás közben elbeszélgettünk a hajó személyzetével és a társaság képviselőivel. Szombat délelőtt dr. Luigi Rovelli, a kikötő igazgatója köszöntött minket ünnepélyes keretek között, és élményekben gazdag ott-tartózkodást kívánt. Délután egy titkos vágyunk teljesült: október közepén napoztunk, és fürdőztünk a tengerben. Vasárnap Velencébe kirándultunk. Ez a mesebeli város az egész napos barangolás során mindannyiunkat levett a lábunkról, a szó szoros értelmében is.

Hétfőtől azután ismét a szakmai programok kerültek előtérbe. A hét folyamán előadást hallottunk dr. Curtistól Trieszt és a kikötő múltjáról és jelenéről, és dr. Bulótól a kikötői tevékenység szervezéséről. Claudio Spai a kikötőigazgatóság komputerrendszeréről. Danilo Stevanato pedig a kikötői beruházásokról, árpolitikáról, marketingről és átfogó stratégiáról beszélt. Az előadásokból kiderült, hogy a trieszti kikötő ambiciózus fejlesztési programjában kiemelt helyen szerepel a közép-kelet európai országok tengeri átmenőforgalmának növelése. Ezt a kikötői javításával, valamint széles körű forgalomserző marketingtevékenységgel kívánják elősegíteni. Ehhez kapcsolódóan szeretnénk egy klubot alapítani a Triesztben járt hallgatók és tanárok részvételével, amely a szak-

mai és személyes kapcsolatok folyamatos fenntartását biztosítja.

Kikötőlátogatásaink során láttuk egy hajó kirakodását, megtekintettük a számítógépes vezérlésű konténerterminalt és elamultunk a coffee-terminalban tárolt rengeteg (mintegy százezer zsák) brazil kávé láttán. Ez az óriási mennyiség egyfajta puffert képez a nyugat-európai kávévárat alakulásától függően dobna belőle piacra. A speciális raktárházakban tárolt nyersanyagok (pl. ón, alumínium) is hasonló célt szolgálnak. A kikötőben található Európa második legnagyobb kommuterizált kávéüzlethez, amely egy időben képes több ezer tonna kávé tisztítására, osztályozására, szákolására és tárolására.

A sok részből álló, és a város hosszában elnyúló kikötő végül egy hajókirándulás alkalmával vált áttekinthetővé.

Ott-tartózkodásunk során fogadtunk minket a város polgármestere, a járási tanács elnöke, és a tartomány (me-gye) közlekedési minisztere.

Találkoztunk a Trieszti Eggetem Közgazdasági Karának hallgatóival, akikkel az oktatási rendszerről és a diákok életéről beszélgettünk. Jártunk a Kereskedelmi Kamarában, ahol szakmai megbeszéléseinket vacsora közben, a vár hangulatos éttermében folytattuk. Egy magyar érdeklődő fuvarozási vegyes vállalatot, az Eurocart igazga-

tójának elbeszéléséből ismertük meg. A beszélgetés az alkalmával egy pizzériában folytatódott. Az egyre fogyó boroskancsók számával egyenes arányban nőtt a társaság jókedve. Aznap este még Trieszt főtere is énekünkől és jókedvünkől zengett. A Prioglio és Billitz speditőr cégek vacsorameghívása is kellemes és hasznos programot jelentettek számunkra. Utolsó nap a tragikus sorsú Maximilian főherceg életéről szóló kiállítás néztük meg a Miramare kastélyban, majd ellátogattunk a trieszti tőzsde is. A tőzsde szakembereitől érdekes előadást hallhattunk a tőzsde történetéről, jelenlegi szerepéről és terveikről.

Utunkat egy vidám, táncos magyar búcsúesttel zártuk, ahol alkalmunk nyílt még egyszer köszönetet mondani vendéglátóinknak ezért a nagyon hasznos, érdekes és jól szervezett szakmai útért. A búcsúestet a kikötő kedves meglepetéssel, férfikarának fellépésével tette még emlékezetesebbé.

Mikor a reggeli fényben a buszból utoljára láttuk a várost, azt hiszem, mindnyájunkban megfogalmazódott az igény arra, hogy az itt kialakult baráti és szakmai kapcsolatokat ápoljunk kell. Reméljük, hogy a jövőben is számíthatunk az egyetemi vezetés, valamint a trieszti kikötő budapesti képviselőjének támogatására —, amelyet ezúton is köszönünk.

Tóthfalusi György

A Társadalomtudományi klub további programjából

kiemelkedik, hogy november 25-én, kedden a klub vendége RYSZARD KAPUSCINSKI világhírű lengyel író-riporter. A császár és A sahinsah szerzője lesz. November 24-én hétfőn KÉRI LÁSZLÓ ifjúságkutató és NAGY IMRE, a KISZ KB titkára vitatkozik velünk az ifjúság helyzetéről és politikai szocializációjáról. November 12-én, szerdán MÁRIÁS ANTAL a magyarországi szervezeti és vezetési kultúráról, november 26-án, szerdán SZEEL JÁNOS Innovációk és politikai kultúra címen tart előadást december elején pedig HERÉDI ISTVÁN a sztálinizmusról. December elején vendégünk lesz L'UBOMIR FELDEK neves szlovák író, költő, drámaíró.

MAGUNK MARADUNK

Lassan rájöttem, az egyetemen, az ember minél jobban rohan, annál kevesebbet ér el. Tehát mégis igaz a közmondás: Lassan járj, tovább érsz.

Persze, ha valaki egy helyben tetszed, az sehova sem ér el, de a rohanás sem vezet jóra. Elrohanunk a fontos dolgok mellett. Egymásra kellene figyelniünk, felfedeznünk egymásban az értékeket. Költők, tehetségek, érző lelkű emberek vannak közöttünk. Egy jó beszélgetéssel többszörösét nyerhetjük annak, amit könyvekből megtanulhatunk. Ez nem jelenti azt, hogy semmit se olvassunk, mert akkor elapadnak, megfakulnak a gondolataink. Olyan emberek vannak itt az egyetemen (tanárok, diákok), akikkel elbeszélgetve feltöltődhetünk új energiával, tanulhatunk, szórakozhatunk. S mi mindezt elveszítjük. Beszélgetéseink felszínesek, pedig vannak, akikkel két mondat után komoly témákról lehet beszélgetni.

Nem vesszük észre egymást, s lassan minket sem vesznek észre.

Magunk maradunk, magunkkal!

Cs. G.

A munkás-paraszt hatalom megvédése és megszilárdítása

A párt újjászervezése

Az 1956. októberi események után az év végén, 1957 elején kezdődött meg a párt újjászervezése. Ennek története a következőképpen alakult.

„1956 decemberétől, miután az államapparátust sikerült többé-kevésbé funkcióképesé tenni, falun nyugalomra bízósítani, s eldőlt, hogy a munkástanácsok nem szolgálhatnak a vezetés politikai támaszául, előtérbe került a párt újjászervezésének ügye. ... Ilyen irányú erőfeszítések történtek már novemberben, de döntő fordulat csak az Ideiglenes Központi Bizottság (IKB) december eleji ülése után került sor. Eddig az időpontig a párttagság létszáma nem érte el az egykori MDP-tagság 4,5 százalékát, vagyis a hozzávetőleg 38 ezer főt. Az IKB határozata szélesebb alapokra helyezte a párt szervezését, azaz, hogy a Rákosi-Gerő-csoporttól mint klikktől — amelynek a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségében és a Magyar Népköztársaság Kormányában döntő befolyása volt, 1948 végétől letért a marxizmus-leninizmus elvi alapjáról — elválasztotta a volt MDP-tag-

ságát, s rámutatott: »A régi pártvezetés szektás politikája széles demokratikus ellenzéki mozgalmat hozott létre az 1953 nyarától kezdve, elsősorban a pártban, majd a kommunisták legjobbjainak vezetésével a dolgozók között«. Egyidejűleg kimondta: a volt MDP-tagok »legtöbbje szemben állt a régi pártvezetéssel, és ha az elmúlt években tévedtek is, a párttal együtt tévedtek, s ma a párttal együtt javítják ki a múlt hibáit.« Ennek megfelelően adta ki az útmutatást: »A párt szervezete megalapításában támaszkodni kell az MDP erőire«. A határozat a pártba való felvétel kizáró okaként a nacionalizmust és a karrierizmust jelölte meg. A párt újjászervezésének ügyét segítette az is, hogy a dokumentum a párt vezető szervei nevében először értékelte az előző hónapok eseményeit, és ez az értékelés, amikor a Rákosi-Gerő-klikk hibái és bűnei mellett tulajdonképpen döntő okként a bomlasztó, ellenséges erők tevékenységét jelölte meg, összhangban állt a volt MDP-párttagság jelentős részének véleményével.

MDP-MSZMP

Az IKB határozata után meggyorsult a párt szervezés, s 1957. január közepén már 125 ezer tagot tartottak nyilván. Újabb lendületet adott a szervezésnek az IKB február végi határozata, amelyik kitér arra, hogy a párt szervezését elősegítendő tudatta: »A volt MDP-tagok közül azokat, akik 1957. május 1-jeig felvételre jelentkeznek, régi párttagsági idejük elismerésével kell felvenni a pártba. Ez után az időpont után csak mint új tagok kérhetik felvételüket«.

Míg a februári határozat idején a párt tagjainak száma túlhaladta a 190 ezret, heti átlagban 8-12 ezer fővel növekedett, addig 1957 nyarára már több mint 345 ezer tagja lett a pártnak, ami a volt MDP-taglétszám 40,2 százalékát jelentette. A tagság több mint 85 százaléka a Magyar Dolgozók Pártja korábbi tagjai közül került ki. A párt létszámának gyors gyarapodásához, az MDP-hez való viszony tisztázása mellett, nagymértékben hozzájárult az is, hogy a kormányval szemben a nyílt ellenállást 1956 végén, 1957 elején jöszörelvel felszámolták, s ezzel párhuzamosan a hatalom megszilárdulásának nyilvánvaló jelei mutatkoztak.

A vezetés az emberek megítélésében a központi hatalom elleni tevőleges fellépést tartotta választóvívőnek, s hatalma támogatásának tekintette nemcsak az aktív cselekvést, hanem a tétlen visszahúzó-
dást, illetve visszavonulást is.

A párttagság 1957 első felében végbement gyors növekedése és a hatalomnak az 1956. végén feltételezettnél sokkal gyorsabb megszilárdulása jelentős módosulásokat eredményezett a párt politikájában. Mivel 1956 decemberétől a vezetés legfőbb támasza a korábbi MDP-tagság lett, általánosnak volt mondható az MDP-MSZMP folyamatosságot előtérbe helyezni kívánó erők térnyerése, előrenyomulása. Álláspontjuk lényege a Berei Andor által 1957 májusában tételiesen megfogalmazott nézet volt, miszerint nem más irányvonalat kell kialakítani, mint az 1956 októberé előtti, hanem azt kell jobban végrehajtani, Rákosi és Gerő, illetve politikájuk szélsőségei nélkül.

Más megfogalmazásban ez azt jelentette, hogy az 1956. júliusi határozatot továbbra is iránymutatónak tekintették, amelyben a párt — mint fogalmazták — lényegében helyes utat jelölt ki.

A párton belül e meghatározóvá váló erők térnyerésének időszakában ült össze az 1957. június végi országos

pártértekezlet. Bár itt végül is visszautasításra talált ennek az álláspontnak — Révai József által képviselt — szélsőségesebb megfogalmazása, de az kristályosodott ki, hogy az MSZMP újító szándéka eléggé keskeny sávra szorult vissza. Ezt a helyzetet tükrözi az említett pártértekezlet határozata is. Az 1956. október 23-a utáni időszakról, összhangban a decemberi értékeléssel, de attól lényeges pontokon el is térve, megállapították: »A múlt év októberében a magyar munkás-paraszt hatalom megdöntésére az imperialisták által támogatott tökécs-földesúri fegyveres ellenforradalmi felkelés tört ki hazánkban. E felkelés leverése fasizta-klérkális ellenforradalom uralmatól mentette meg a magyar népet, biztosította a dolgozó nép hatalmát, és elhárította egy új háború közvetlen veszélyét«. Nemcsak az október 23-át követő események értékelése módosult 1956 decemberéhez képest, hanem — az MSZMP tagsága összetételének megfelelően — magáról a pártról vallott álláspont is: »Az MSZMP ... nem új párt, hanem a munkásosztály újjászervezett ... élcsapata, amely az MDP volt párttagságának megszilárdított részét egyesíti«. A pártértekezlet előleg és politikailag helytelennek és károsnak minősítette az MDP feloszlását és az »MSZMP-nek mint teljesen új, a Magyar Dolgozók Pártjától független pártnak létrehozását«.

A határozat megfogalmazásai számos ponton a régebbi formulákat idézték: a »falusi reakció«, a »kuláság« ellenforradalmi szervezkedéséről esett szó, az »éberségre«, »kérelhetetlenségre« szövegeket fel a párt tagságát, »kiemeltlen büntetést« helyzetek kialakítása azokkal szemben, akik aktívan tevékenykednek az új hatalom ellen, és többek között veszélyként említették, hogy »a hazai ellenforradalmi erők ... igyekeznek beépülni a pártba, az államapparátusba, a gazdasági és kulturális szervekbe, a tömegszervezetekbe«.

Míg a politika egészét s általában a gazdaságpolitikát egyre inkább az 1956. júliusi KV-határozat irányvonalának elfogadása szabta meg, addig a mezőgazdasággal kapcsolatos kérdések megközelítése inkább az 1953. júniusi, illetve az 1954. októberi határozatokat idézte, sőt, bizonyos mértékben még túl is mutatott ezeken.

Az MSZMP 1957 júliusában közzétett agrárpolitikai téziseire számottevően hatott, hogy a megfogalmazás olyan agrárpolitikai szakemberek kezébe került, akik — az MSZMP politikai célkitűzéseinek elfogadásával egy időben — tisztában voltak azzal, hogy e téren jelentős változásokra van szükség. A párt irányát meghatározó erők döntően a

politikai, a gazdaságirányítási kérdésekre összpontosították figyelmüket. A nehéz gazdasági helyzetben továbbra sem látták időszerűnek a parasztság termelési kedvét csökkentő intézkedések meghozatalát, s így az agrárkérdést végül is mellékhadiszintre tekintették, amelynek sorsát tessék távon amúgy is az általános irányvonal határozza meg. Így is módosultak

már az 1956. november végi kormányfelhívás elemei, s jelentős teret kapott a korábban ismert politikai terminológia. Ugyanakkor továbbra is súlyos kritikát gyakoroltak az MDP agrárpolitikájára fölött, s az 1955. évi irányelvekhez képest alapvetően új elgondolásokat vetettek papírra.»

(Az idézet Pető Iván és Szakács Sándor: A hazai gazdaság négy évtizedének története című könyvéből való.)

1957 tavasza a gyűlések ideje. Marosán György felszólalása egy ünnepségen

Biszku Béla egy munkásgyűlésen

A legutóbbi számban megjelent cikk folytatásaként szeretnénk beszámolni a harmincadik évforduló alkalmából rendezett beszélgetéssorozatról. Meghívottaink elbeszéléseiből is kitűnt: az első napok zűrzavaros helyzetében az egyetem vezetése sem volt abban a helyzetben, hogy valamiképpen befolyásolhassa az eseményeket. Legfeljebb az egyetem épületének lezárása és őrszének megszervezése volt az egyetlen egyszerű és végrehajtható cselekedet.

„Vártuk az értesítést, hogy a kommunisták hol gyülekeznek, mit kell tenniük, de senki nem mondott semmit” — emlékezett vissza Forgács Tibor. Miután a rádióban felolvasták a kivonalsíki engedélyt, a tanárok a diákokkal együtt vonultak a Bem-szoborhoz, de ott már akkora tömeg jött össze, hogy elvesztették egymást. Volt, aki visszament az egyetemre, volt, aki a tömeggel együtt az Országház elé ment. Az esti órákban, amikor már közel sem békés jelszavakat kiabáltak, hat úrai teherautó állt meg a mai MEM-épület melletti utcában. Amikor elhagzott a vezényszó „Gyerünk a Rádióhoz” — a teherautók pillanatok alatt megtelek, és elindultak a Rádió felé. Vajon honnan tudták, hogy szükség lehet rájuk?

„A mi lakásunkat szétlőtték, a kollégáink gyűjtötték össze számunkra pénzt, hogy boldogulni tudjunk. Ma sem értem egyébként, hogy honnan érkezett Budapestre az a rengeteg élelmiszer, amit ingyen osztogattak az embereknek. Azért is furcsa, mivel vidéki diákjaink már régóta mondogatták, milyen rossz körülmények között élnek vidéken!” — említette meg Páli László.

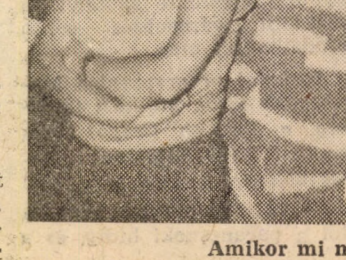
Az egyetemünk 1956-os állapotairól szóló harmadik találkozóan Kreskay Ferenc, Kolcsek András és László Imre oktatók vettek részt. Az 1953 óta tartó hatalmi harcokról szólva Kreskay Ferenc hangsúlyozta, hogy a „meccs” kint (t. i. a Szovjetunióban) is folyt. A hazai vetélkedés ezzel függött össze, „Igen” — tette hoz-

„MKKE 1956”

zá Kolcsek tanár úr — „csak hogy úgy nézett ki, hogy odakint következésebbek voltak, s itthon nem volt, aki a változások elére álljon. A frakcióharc kiélekedett.” László Imre — akkoriban rektorhelyettes — elmesélte, hogy mint volt nékosztos, meghívták Hegedűs András miniszterelnököt, hogy tájékoztassa az egyetemi pártvezetést a labilis belpolitikai helyzetről. S bár a miniszterelnök tisztában látszott lenni a helyzettel, nem mondta, mit szándékozik tenni a politikai vezetés a normalizálás érdekében a kibontakozás útján. A találkozó követő nagy vitában világgossá vált, éles szakadás jött létre a pártban, nemcsak a legfelsőbb szinten, de a tagság sorában is. Október 20-án a hallgatók meghívták László Imrét, vitássák meg a hallgatói követeléseket. E követelésekhez indítást a szegediek-től kaptak, akik személyes „futárak” útján keresték a kapcsolatot az egyetemi kollégiumokkal. Másnap az egyetem vezetése támogatta a felhívást, s csatlakozott ehhez az oktatói kar is.

Hallottunk még ezek után a gyors konszolidációról, az egyetemi oktatás beindulásáról. Az elbeszélés ezen pontján László Imre felolvasta az ülés eredeti jegyzőkönyvéből a diákság felhívását. (A jelen levő hallgatóság nem kis derült-ségére, tudnillik annak diák-szociális követelése ma is megfogalmazódhattak volna.) Az írásos emlék 22 pontos, az egyetemi hallgatóság — a tanárokkal egyetértésben — el akarta juttatni a vezetésnek. Néhány közülük: — Emléjk fel az ösztöndíjakat! — A szakmai gyakorlatot tegyék tartalmasabbá! — Legyen az egyetemnek országgyűlési képviselője! — Kezeljék az egyetemistákat felnőtt állampolgárokként, és ez tükröződjön az információk eljuttatásában is! — Rögzítsék, hogy mely foglalkozásokhoz, beosztásokhoz kell közgazdasági diploma! Elgondolkodjatok, hogy ezek a követelések ha más formában is, de ma is problémát jelentenek.

A rektor a követelésekkel egyetértett, de a felhívásnak arra a pontjára, hogy „az orosz (sic!) katonák hagyják el az

Amikor mi még nem élünk

Átigazolások az egyetemen

Lapunk 1981-es évfolyamának 19-ik számában nyilatkozott Kalász Lajos, a gazdaságföldrajz tanszék munkatársa, aki az MSZMP egyetemi intézőbizottságának elnöke volt a párt újjászervezésének idején. Ebből idézzük:

„Az első pártalapítási kísérletre november 18-20-a között került sor. (...) De akkor a kételkedés és a bizonytalanság, a különböző ellentétes álláspontok érvényesülése, meg, hogy kevesen is voltunk, lehetetlenné tette a párt szervezést.

Mi nem akartuk elkövetni azt a hibát, hogy az MSZMP-t egy túl szűk csoport hozza létre. Az egyetemi párt szervezést tényleges megalakulására így november 26-28. között került sor, ebben már jóval népesebb közösség vett részt. Kb. 32-33-en voltunk (...). A szervezet megalakulása után megválasztottunk egy öttagú intézőbizottságot, akiknek maguk között ellet elosztani a funkciókat. (...) Az öttagú bizottságban főként vita volt, ózdkodás, húzódozás, hogy ki legyen az elnök. (...) En amellet érveltem, hogy ide sokkal nagyobb ártapasztalatokkal, taktikai érzékkel és az egyetemi párt-nunka csinját-binját jobban ismerő emberre volna szükség. Égült meggyőztek, hogy (...) a nyíltságom, nyitottságom és bizonyos fokig az ötvenes évek első felében tanúsított magartásom, bírálataim (...) alkalmassá tesznek még akkor is, ha nincs pártvezetői gyakorlatom (...).

A taglétszám lassan növekedett, csak január végére emelkedett a 32-34-es létszám a duplájára. (...) A pártba áramlás január végén, februárban kezdődött el igazán. (...)

A volt MDP-tagok egyre tömegesebben jelentkeztek átigazolásra az MSZMP-be. Persze, így is voltak, akik »záróra« előtt egy órával, sőt, egy perccel előbb jelentkeztek április 30-án. Az utolsó percben ténylegesen 8-10 ember kérte az átigazolását.

Úgy bonyolítottuk le az átigazolásokat, ahogy azt az Ideiglenes Központi Vezetőség előírta. Mindenki írásban adta be a véleményét, vagy taggyűlésen elmondta az átigazolásra jelentkezéséről, ha valami olyasmit tudott, ami miatt nem alkalmas az MSZMP-be. 10-20 ember volt, akik nem igazoltunk át, de inkább a 10-hez közelebb, és 20-25-en voltak, akik nem jelentkeztek átigazolásra.

Sajnos, sok volt a módszerlös és a legtöbb esetben alaptalan furkálódás az átigazolásoknál (...). Volt, aki az átigazolásoknál nyíltan vagy írásban elmondta véleményét, viszont annál több volt az olyan, aki arra kért: »gyere, Kalász elvtárs, akarok mondani valamit«. Es akkor a pártba jelentkező ilyen, vagy olyan kijelentésre hivatkozott az illető. Életem legrosszabb emlékei közé tartoznak a hátulról való besározási törekvések, támadások. Volt olyan oktatónk is, aki nem követett el semmit, de azt követelte, hogy a »vörösözt« szovjet csapatok vonuljanak ki az országból. Az ilyet, ha csak szóban hangzott is el, nem bocsátottuk meg, és nem is vettük fel a szervezetbe. Viszont olyanokat, akik tele voltak kétséggel — és mindenki eléggé tele volt — természetesen átigazoltuk. Azt mondtuk: előbb teremtsük meg a vezető erőt, és utána majd tisztazzuk az eszmei dolgokat.»

Összeállította:

Komócsin Sándor

országot” „ez ellenforradalom” felkiáltással elhagyta a termet. A heves vita folyt tovább, feloszlatták a DISZ-t, megalakult a MEFESZ. Sokan amellet voltak, hogy a jogos hallgatói követelések megvalósulását ne kockáztassák, ezért a külpolitikai implikációjú követeléseket iltakassák ki. A hallgatóság zöme ebbe azzal a feltétellel egyezett bele, hogy Fogarasi rektor visszajön a terembe. Amikor ez megtörtént, a rektor a MEFESZ első disz-tagjává választották (...).

A három oktató tanulságos válaszokat adott azokra a kérdésekre, hogy ők maguk mikor ismerték fel, hogy itt „ellen”forradalomról van szó, illetve milyen okait látják Nagy Imre halálra ítéelésének.

A három beszélgetés alapján a következő gondolatokat érdemes megjegyeznünk: Egyetlen hatalom, de leginkább a néphatalom nem nélkülözheti tömegbázisát. Ahol a bizalom megrendül, ahol az állampolgárok csak tanítandó, műveletlen tömeget jelentenek, ahol az információkat megszürik, szelektálják, ott kritikussabb helyzetben egyre inkább elszakad egymástól a vezetés szűk köre (még ha nem egységes is) és a másik pólus, a hatalom gyakorlásából kizárt népretek. Mindenfelé párhuzam az 56-os és 86-os év között hamisnak tűnik, de az akkor elkövetett hibákból tanulni kell. Sohasem a vezetés tévedhetetlenségének bizonygatása, hanem a bekövetkezett hibák, tévedések alkotó, őszinte beismerése és felismerése ad legitimitást a hatalom gyakorlóinak.

Egyetemünk szellemi tőkéje, tevékenysége, politikai érzékenysége — úgy véljük — ad némi garanciát arra, hogy megfelelő lehetőségekhez jutva és azokkal okosan gazdálkodva egyik bázisa lehessen a fejlődésnek. A beszélgetéssorozat szervezése is azt a célt szolgálta, hogy jobban megismerhesük múltunkat, egymást és ezáltal jelenünket is.

Köszönetet mondunk valamennyi meghívottunknak.
M. M.—F. S.

EX-AIESEC-klub

TÉGED IS VÁR

A nemrég megalakult EX-AIESEC-klub mindazok társasága, közössége, klubja kíván lenni, akik bármikor, bárhol, bármilyen kapcsolatba kerültek az AIESEC-kel vagy/és rokon-szervezetek törekvéseivel. A klub szolgáltatása, hogy címlistát állít össze tagjairól, s ezt mindenkinek elküldi, hogy ezzel szakmai és bármilyen más témában segítse a kapcsolatfelvételt. A klub — egyelőre évente egyszer — személyes találkozókat is szervez tagjainak. A személyes előnyöktől az üzleti kapcsolatig az ismeretek széles skálája alakulhat így ki. És ezen kívül is bármilyen más; bármelyik tagnak lehet ötlete, kezdeményezése, hogy legyen például továbbképzés, nyelvtanfolyam, szeminárium, szakmai út, közösen írt tanulmány, egyéb — a klub módját keres a támogatására.

A törekvés az, hogy előbb-utóbb igazi klubba váljon az EX-AIESEC, megszerezze, megszervezze, berendezze saját zártkörű klubját, ami a tagok társaságának színtere lesz étteremmel, szórakozási lehetőségekkel, olvasó-, dolgozó-, tárgyalószobával — talán mint egy jó angol klub.

Gyakorlatilag bárki tag lehet, aki akar, jelentkezzen a klub titkárnál, Forrai István-nál (cím: EX-AIESEC, 1828 Budapest 5. Pf. 489, vagy telefonon: 174-188/19, vagy 17.) Az évi tagdíj jelenleg 250 forint. A klub elnöke Cséffalvay Gábor, társelnökei Tóth Klára és Sarlós Gábor, a vezetőség többi tagja Magasházi Anikó, Balogh László, Király Zsolt.

A magyar EX-AIESEC tagja (lesz) a nemzetközinek, amely Budapesten tartotta előkészítő

tanácskozását októberben. Tizenhat országból harmincan jöttek el, hogy kidolgozzák a nemzetközi EX-AIESEC szabályzatát. Ennek — csakúgy, mint a magyar kiútnak — alapvető célja, hogy elősegítse a különböző nemzetek, gazdasági szektorok, közgazdász-generációk közötti kapcsolatokat, s ebben hídként maga is részt vegyen, szolgálja a nemzetközi megértést. A budapesti tanácskozás résztvevői máris reprezentálják ezt az elvet; volt köztük huszonéves, és olyan is, aki ott volt majd negyven éve az AIESEC londoni megalakulásakor, jött vállalati közgazdász is, a különböző szektorokból és országokból. A magyar EX-AIESEC-es automatikusan tagjává válik majd a nemzetközinek, megkapja annak címlistáját is, részese lesz tehát egy, az egész világot behálózó szakmai, baráti kapcsolat-rendszernek.

A nemzetközi EX-AIESEC-klub első hivatalos kongresszusa Oslóban lesz, de addig is jelentkez, hívd barátaidat, vár a magyar klub!

Rektori tanács

Rektori tanácsülés volt október 27-én. Tájékoztató hangzott el az 1985-86. tanév 2. félévének tanulmányi és vizsgatapasztalatairól. A tanács megtárgyalta az 1987-es évi kintületési tervet. Következő lapszámunkban ismertjük az elmúlt félév vizsgatapasztalatait.

Dr. Mihalik István.

Buchanan — az ideai Nobel-díjas

Buchanan: Mit kell tenni a közgazdászoknak?

A Svéd Királyi Akadémia 1986-ban az amerikai James McGill Buchanannak ítélte oda a svéd állam által a közgazdaságtudományok terén elért kimagasló teljesítmények elismerésére 1968-ban alapított „Alfred Nobel-érem”-et, a politikai és gazdasági döntéshozatal elméleteinek szintézisében kifejtett tevékenységéért.

Buchanan 1919. október 2-án született Murfreesboróban (Tennessee állam). A bachelor fokozatot 1940-ban a Middle Tennessee Egyetemen, a master fokozatot 1941-ben a Tennessee Egyetemen szerezte meg. 1941-46-ban a haditengerészetnél szolgált és hadnagyként szerelt le. 1948-ban a chicagói egyetemen doktorál filozófiából. 1950-től a nyugati közgazdaságtant, illetve politikai gazdaságtant. 1950-51-ben a Tennessee Egyetemen 1951-56-ig a floridai egyetemen (1954-56-ban tanácskezelő), 1956-1968 a virginiai egyetemen és a Thomas Jefferson Center of Political Economy igazgatója, 1968-69-ben a californiai egyetemen Los Angelesben, 1969-től a virginiai egyetemen. 1969-től a „szociális választással, az állami döntésekkel (public choice) foglalkozó kutatóintézet igazgatója. 1955-56-ban Fulbright-ösztöndíjas kutatóként Olaszországban az európai pénzügyi rendszert tanulmányozta, 1959-60-ban Ford-ösztöndíjas kutató. Tagja az Amerikai Művészeti és Tudományos Akadémiának (AAAS), az Amerikai Közgazdasági Társaságnak (1972-ben alelnöke), a Déli Közgazdasági Társaságnak (1963-ban elnöke), a

Nyugati Közgazdasági Társaságnak (1982-ben alelnöke), a Mont. Pelerin Társaságnak (1980-81-ben alelnöke). 1962-ben G. Tullockkal együtt megalapítja a Public Choice Társaságot és Public Choice címmel folyóiratot indítanak.

Buchanan számos cikk és könyv szerzője. Főbb könyvei a következők: 1954-ben jelent meg a C. L. Allen-nel és M. R. Colberggel közösen írt *Prices, Income and Public Policy* (Árak, jövedelmek és állami politika), 1958-ban a *Public Principles of Public Debt* (Az államadósság elvei) jelent meg. 1960-ban két könyvvel — *The Public Finances* (Közpénzügyek) és *Fiscal Theory and Political Economy* (A fiskális elmélet és a politikai gazdaságtan) — is jelentkezett. G. Tullock-kal közösen írták meg a társadalmi választások vagy állami

döntések (public choice) irányzat megalapozásában úttörő alkotásnak tekintett, 1962-ben megjelentetett *The Calculus of Consent: Logical Foundations of Constitutional Democracy* (Az egyetemes választás (Az egyetemes választás számítása: az alkotmányos demokrácia logikai megalapozása) című, 1966-ban a *Public Finance in Democratic Process, Fiscal Institutions and Individual Choice* (A közpénzügyek a demokratikus folyamatban, a pénzügyi intézmények és az egyéni választás), 1968-ban *The Demand and Supply of Public Goods* (A közjavak kereslete és kínálata), 1969-ben a *Cost and Choice* (Költség és választás) című könyveivel lép a közönség elé. 1970-ben N. Devletaglonnal közösen adják ki az *Academy in Anarchy* (Akadémia az anarchiában), 1972-ben pedig R. Tollisonnal a *Theory of Public Choice*-t (A társadalmi választás elmélete), 1975-ben jelent meg *The Limits of Liberty* (A szabadság korlátai), 1977-ben R. Wagnerrel a *Democracy in Deficit. The Political Legacy of Lord Keynes* (Demokráciahiány, Lord Keynes politikai hagyatéka) című könyvvel jelentkeznek. 1978-ban a *Freedom in Constitutional Contact* (Szabadság az alkotmányos kapcsolatokban), 1979-ben a *What Should Economists Do?* (Mit kell tenni a közgazdászoknak?) címmel írt 1980-ban G. Brennannal közösen jelentették meg *The Power to Tax*-t (Az adóztató hatalom), jelenleg „A költségvetési hiány politikai gazdaságtana” című művén dolgozik.

Buchanan tudományos érdeklődése széles körű. A Nobel-díj indoklásában olvasható, hogy legfőbb érdeme a politikai döntéshozatali mechanizmus elemzése, illetve annak szerves beépítése a közgazdasági elméletbe. Kiterjesztette és alkalmazta a közgazdasági elemzést a társadalmi-politikai szabályok és intézmények közötti választásra. A társadalmi választás (public choice) elméletének megalkotásában úttörő szerepet játszott. Műveiben fokozatosan bővíti és pontosítja ennek az elméletnek a körét és munkássága eredményeként a public choice mára a közgazdaságtan elfogadott és jól definiált vizsgálati területévé vált.

A politikai döntéshozatali rendszer elemzése alapján bírálja a Keynes tanain alapuló gazdaságpolitikát és kritizálja az államadósságra vonatkozó post-keynesianus elméleteket is. Ugyancsak fenntartásai vannak az infláció és munkanélküliség friedmani monetarista diagnózisával. Pontosítja az opportunizmus elméletét.

Nézeteinek ismertségét mutatja az is, hogy a Scandinavian Journal of Economics amikori 1984-ben 300 oldalas különszámot állított össze az adózás problémáiról, Buchanan The Ethical Limits of Taxation (Az adózás etikai korlátai) írásával indította a kötetet, illetve hogy az amerikai törvényhozásban Gramm — Rudman — Hollings törvényjavaslatának — amely a kormány költségvetési költekezéseit igyekszik korlátozni — vitájában többen utaltak nézeteire.

Ki mellett — és kivel szemben?!

Roppant kedvetlenül, kényserűen fogtam tollat, hogy reflektáljak Bakacsi Gyula írására. Kedvetlenségem oka egyszerű. Szívesen és bármikor, gondolatot, érvet cserélek bárkivel annak érdekében, hogy a képzéskorszerűsítés — és annak „születésként” a filozófia oktatása — minél eredményesebbé váljon. Sajnálatos, hogy válasza nem ilyen indokok kérésére, hanem az a szinte minősítéletlen és számomra teljességgel érthetetlen arrogancia, amellyel Bakacsi írásában előrukkolt. Ennek határozott visszautasítása céljából szükségesnek tartom a következő tényleg elősorolást.

Mindenekelőtt az általa kritizált írásom stílusjegyeiről. Már a címválasztás, majd az egész formai megoldás egyértelműen jelzi, hogy miféle egyáltalában nem vitacikk, hanem glossza. Nem a kioktatás, hanem a tényesség miatt ideidézem: „a glossza: a hírlapi cikkek egyik fajtája; rövid terjedelmű; többnyire bíráló jellegű, gyakran ironikus hangú, s időszerű kérdésekkel foglalkozó állásfoglalás”. (Új Magyar Lexikon, 3. köt.) Az olvasók — akár a közvetlenül érintettek is — többnyire nem a formája, hanem a tartalma, a mondanója miatt szoktak — okkal vagy ok nélkül — érzékenyen reagálni.

Glosszám tartalma világos, lényegi állításom igazolható. Azt a véleményemet fejeztem ki, miszerint a KISZ-bizottságnak a képzéskorszerűsítési anyaggal kapcsolatos állásfoglalás-része, amely megállapítja, hogy a filozófia tantárgyi javaslatában korszerűsítési törekvések nem találhatók, egyszerűen fogalmazva: nem felel meg a valóságnak. Kifejtettem, hogy milyen lényegesnek tekinthető újszerűségek találhatók a javaslatban, amelyek mindegyike — még ha egy csupán a kiadott „sárga füzetben”, újszerűségük a hiányolt törekvések meglétét mutatja, amelyekről eltekinteni megalapozottan csak akkor lehet, ha úgy tesszünk, mintha nem olvastuk volna az anyagot. Hangsúlyoztam, hogy ez önmagában véve nem jelent feltétlenül korszerűbb filozófiaoktatást, de az

erre való hajlandóságot az előterjesztett tantárgyi javaslat félreérthetetlenül dokumentálja. Kifogásom egyes-egyedül a KISZ-bizottság állásfoglalásához kapcsolódott, mert a hallgatók véleménye kizárólag így vált publikussá.

Lényegi állításom igazságtartalmáról Bakacsi Gyula vajmi keveset mond, többek között azért, mert cáfolni elég nehéz lenne. Ir azonban másról! Közli velem és a többi olvasóval, miszerint a helyett, hogy megfogadnám a bölcs tanácsot, s a megfogalmazódó vélemények mögött a jobbító szándékot keresném (hátha a kritikának mégis igaza van), s ezzel megadnám a hallgatóknak, ami őket megilletne, én „sanda és izetlen célzásokkal, sokértelmű ironizálással” veszem célba őket.

Közölnöm kell Bakacsi Gyulával, hogy kerestem a „jobbító szándékot”. Ez annál inkább könnyű volt, mert a KISZ-bizottság állásfoglalása a filozófiát érintően lakonikusan rövid és világos. Nem találtam. Számomra nem jelent jobbító szándékot, ha egy csokornyai ember éves erőfeszítésének dokumentálható törekvéseit egy állásfoglalás alaptalanul nullának tekintti. Ami Bakacsi fülnék sanda és izetlen célzás, az a részéről megalapozottan tekintett állítás: az állásfoglalás kritizált része olyan, mintha megfogalmazói nem olvasták volna a bíráló tárgyát. Természetesen tudom, hogy olvasták. De úgy gondolom, az a lényeg, mit írtak le arról, amit olvastak. Az ironizálásom is csak Bakacsinak sokértelmű, mert az ironikus forma tartalma egyértelmű: aki dokumentált, igen sok munkát, gondolkodást magában foglaló szándékokat könnyű kézzel negligálni, majd rögtön ezután azon sajnálkozik, mi lesz a marxizmus-oktatás jövőjével, azt nem lehet, nem tudom komolyan venni.

Bakacsi figyelemztet arra, meg kellene köszönnöm, hogy a hallgatók még készek az egyetem fejlesztési koncepcióiról véleményt formálni. Valóban nem köszöntem meg, s nincs is szándékomban. Nem azért, mert azt írták,

amit. Azért, mert egyetemi polgárnak tekintem a hallgatót, akitől úgy vélem, hogy önmagát becsüli, ha véleményt mond ezekről a kérdésekről. Ha véleményt mond, azt megbecsülöm, ha majd szívességet tesz nekem, akkor megköszönöm. S a véleményük tartalmán jótányit sem változtattam, hogy csupán egy hét állt a rendelkezésükre.

Bakacsi Gyula — bár írásom egyetlen mondata (még közvetve) sem utal rá — megállapítja, hogy kétségbevonom a hallgatók azon jogát, hogy maguk is alakítsák saját viszonyaikat, hogy felöntökték viszonyuljanak egyetemükhöz. Megítélése szerint felfogásomban a hallgató tárgya, s nem alanya az oktatásnak. Több-ször elolvastam közzétett glosszámat, de még utalásokat sem találtam erre. Véleményét tehát Bakacsi innen nem vehette. Végig gondoltam közszerepléseimet, évekre visszamenően. Eszembe jutott az a pozitív viszonyulás, amellyel végigkövettem a hallgatók oktatási reformbizottságainak erőfeszítéseit (Körösényi András-sal kialakult jó kapcsolat is innen datálódik), felelevenedtem bennem azoknak az éles tanszéki vitáknak a sora, amelyeken védtem a hallgatók ilyen irányú szándékait, aktivitásait.

Mindezek alapján úgy érzem, vissza kell utasítanom ezt a pedagógiai szemléletet, gyakorlatomra utaló, megalapozatlan állítást, amelyet ráadásul olyan otromba formába öltöztet, amely a tartalommal szerves egységben felháborító.

Bakacsi Gyula azt is szövegesíti, hogy klasszikus vita-módszer az enyém, nem a partner érveire figyelek, hanem „címkezek”. Állítása nem csekély súlyú, ezért „utánajártam” igazságtartalmának. Nem volt nehéz, ugyanis az általam bíráló állásfoglalásrész csupán egyetlen állítást tartalmazott, érvet azonban egyet sem. Ervekre így nem figyelhettem. Akkor tehát biztosan címkezek! Csak-hogy a szövegemben — utána lehet nézni! — egyetlen címkező megjelölés sem szerepel. Bakacsi állítása tehát önkényes! Vajon milyen cél vezérli?

Vitapartnerem a továbbiakban maga is kedvet kapott az ironizálásra. Parkinson nevét

véli alkalmasnak arra, hogy azon bizottságok munkáját jellemezze, amelyek között egy igazán közel kell, hogy álljon Bakacsi Gyulához. Kritikusom ugyanis nem más, mint a képzéskorszerűsítési csúcspont tükör. Ilyen minőségében — közvetve ugyan, de — folyamatosan figyelemmel kellett kísérnie a VIII. szaktanács munkáját, ebben azt a lelkiismeretes, reformigényes, sokfordulós tevékenységet, amely a filozófia tantárgyi javaslatának kimunkálására irányult, s amelynek tartalma komolysága abban is kifejeződött, hogy alternatív javaslat készült a csúcspont részére. Ilyen minőségében közvetlenül tapasztalnia kellett — hiszen minden munkáulésen részt vett — azt a felelősségteljes munkát, amelyet a csúcspont a filozófia tekintetében is végzett. S bár ezeken ő maga soha nem nyilatkozott arról, milyen lenne szerinte egy korszerűbb filozófiaoktatás, tudnia kell, mert tapasztalta, hogy több lényeges — korszerűsítő igény — döntés éppen a csúcspont üléseken született a filozófia tantárgyi javaslatára vonatkozóan is.

Nemcsak különösnek, hanem visszataszítóknak tartom, hogy ezekről a bizottságokról Bakacsi Gyulának, mint csúcspont tükörnek Parkinson neve jut eszébe. Saját és velem együtt a javaslat kimunkálásán dolgozó kollégáim nevében vissza kell utasítanom ezt a képtelenséget. Úgy vélem, Bakacsi Gyulának el kellene azon gondolkodnia, hogy ha ez a véleménye a csúcspont tükör munkájáról, miként tudja annak tüköri funkcióját lelkiismerete szerint ellátni.

És még mindig nincs vége! Írásomnak azt a megfogalmazását, amely képzéskorszerűsítési törekvésként azt jelezte meg, hogy — például — „különböző filozófiai irányzatok viszonylag önálló kurzuson történő oktatására” történik javaslat, Bakacsi „elasztikus, rokokós ornamentikába bújtatott rejtjelmes sokértelműségként” jelöli. Vajon miért? Azt a tényt, hogy nem csupán egy, hanem több irányzat bemutatása történne, aligha lehet pontosabb magyar szóval jelölni, mint a „különböző”. Azt a tényt, hogy a modern filozófiai irányzatok a filozófiaoktatás egészében,

ám — eltérően a jelenlegi gyakorlatról — egy teljes félévben szerepelni, nemigen lehetne pontosabb magyar kifejezéssel megfogalmazni, mint a „viszonylag” és az „önálló”. Vajon mire megy ki ez a „játék”? Hiszen, hogy tartalmilag miről van szó, azt éppen Bakacsi Gyula, a csúcspont tükörre nem tudná? Ó, aki minden csúcspont tükör ülésen részt vett, és hallotta azt is, hogy a múlt tanév utolsó ülésén a csúcspont tárgyalta az illető kurzust (is), és megalapodott abban, hogy tartalmilag roppant problematikus lesz a kifejtés, mert a lényeghez az is hozzátartozik, miszerint mindenkor a legaktuálisabb, ideológiailag a legfigyelemre méltóbb irányzatok szerepeljenek majd az oktatás során.

S a tükör most úgy érzi, szemre kell vetnie, hogy ennek a részletes tematikájára nem olvasható. Persze, hogy nem. Ez az előzőkből is következik. És vajon ki a „sárga füzet” szerkesztője? Bakacsi Gyula. Felháborodik azon, hogy az általa szerkesztett anyagból hiányzik valami!

Annak ellenére, hogy rövid írásomban pontosan megjelöltem: filozófiaoktatási és szaktanácsvezetői minőségemben emelek szót, Bakacsi Gyula a következőkkel „szellemeskedik”. „Arra gondolni sem merek — írja —, hogy szaktanácsvezetői, ne adj isten a vb agit-prop. tükör minőségében nyilatkozott ekképpen”. (Mármint én. V. I.)

Szeretném tájékoztatni vitapartneremet, hogy egy sor életfunkcióm és életnyilvánításom van, amelyet nem vb agit-prop. tükör minőségében vézek — miként ez írásomból is kitünhet. Ezért nem csupán jó lenne, ha nem gondolna a fentiekre, hanem igazából az lenne a jó, ha le sem írta.

Végezetül lapbéli ellenfelem példát is állít elem Poller Imre személyében. Kénytelen vagyok Bakacsi Gyulával közölni, hogy nem vagyok tanszéki vezető, ezért aligha invitálhatom a hallgatókat tanszéki vitára. Amit megtehettek, az többek között véleménynyilvánítás a Közgazdász hasábjain. Ennek széles nyilvánosságát figyelembevéve, eljárásomat nem tekintem kevésbé demokratikusnak a példában jelzett-nél.

Bakacsi egész reagálása a lényegét messze elkerülő, megalapozatlan, és sértő, ezért azt visszautasítom. S egyidejűleg felkérek mindenkit — hallgatót, kollégát —, hogy szóban vagy írásban fejtsse ki a véleményét arról, mi tenné tartalmasabbá, korszerűbbé a filozófia oktatását. Ez ténylegesen segítené a munkánk, benne saját munkám jobbítását, szemben minden olyan megnyilvánulással, amely a hallgatók védnökének a szerepében tetszeleg, miközben egyetlen tartalmi mozzanattal sem járul hozzá a fentiekhez.

Valsicsák Imre

VIDÁM PILLANAT

Fotó: Nagy Gábor

Fotó: Rózsa Iván

Közel negyedmillió a közművelődésre

A Művelődési Minisztérium Egyleti, Főiskolai Közművelődési Bizottsága pályázatán egyetemünk közművelődési tevékenységcentrumai a következő támogatásokat nyerték el: Kőbányai új diákokthon 80 ezer, jazzklub 30 ezer, Társadalomtudományi Klub 25 ezer, Rajk László Szakkollégium 20 ezer, Homály klub 20 ezer, amatőrfilm-stúdió 15 ezer, Társadalomelméleti Kollégium 10 ezer, Kinizsi utcai tervezett szakkollégium 10 ezer, Tanulmánycsoport 10 ezer, Irodalmi antológia 10 ezer, összesen 230 ezer Ft.

A KISZ Budapesti Universitási Bizottsága pályázatán a Társadalomtudományi Klub 5 ezer Ft támogatást nyert el.

Vallás a mai magyar társadalomban és kultúrában

A Társadalomtudományi Klub október 22-i előadása melyre két neves vallásszociológus, Tomka Miklóst és Kamarás Istvánt hívtunk meg — váratlanul nagy és lelkes közönséget vonzott.

Mintegy 180 ember szorongott együtt több mint három órában, hogy végigkövesse, végigvitatkozza a vallásosság, a keresztyén kultúra alakulását a II. világháború utáni Magyarországon.

Először Tomka Miklós elemezte a háborús traumából kilábaló tömegek viszonyát a vallásosság, a hit kérdéséhez. A melyre ható társadalmi változások ugyanis a meglévő egyházakat sem hagyták érintetlenül. Ezek úgymond „el-lenzéki” pozícióba kerültek, s az 1948–50-es évek hathatós intézkedéseivel (pl. a szerzetesrendek, a gimnáziumok, a rendi főiskolák felszámolásával) egyszerűen lehetetlenné vált számukra, hogy megfelelő keretek között működjenek. Így tehetetlenül elindultak a zuhanás-szerű szekularizáció útján. Ennek a folyamatnak a beindulását és ezzel a vallásosság mutatóinak — így pl. a templomba járók, az egyházi esküvők, temetések számának — radikális csökkenését „segítette elő” a vallásosság politikai megítélése.

A szakértők a valláselhagyás nagy mértékétől fellelkesülve 2030-ra az egyházak és így a vallás teljes elhalását jósolták. 1978-ban azonban — nagy meglepetésükre — fordulat következett be. A mutatók megtorpantak, és csökkenő trendjük stagnálásba, némely esetben enyhe növekedésbe fordult. Ekkor a lakosság mintegy 38 százaléka (más mérések szerint 46 százaléka) vallotta magát vallásosnak. Napjainkra ezek az értékek 46 (illetve 62) százalékra növekedtek. Mivel Magyarországon e változások? Az elvállaltalanodás időszá-

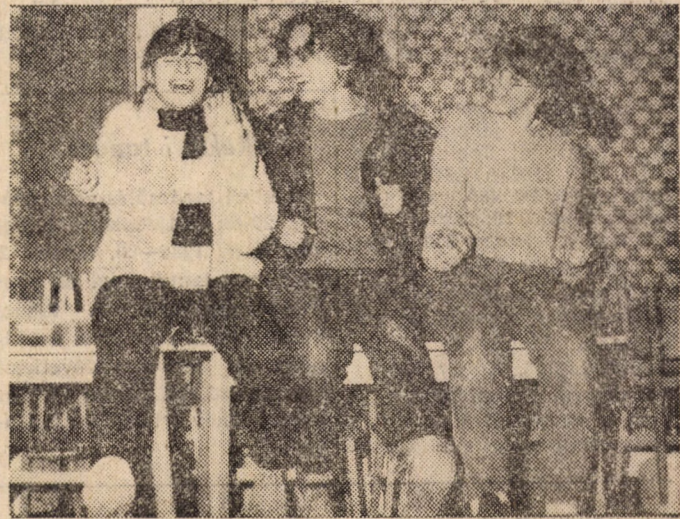
Az innováció ma Magyarországon rendszeridegen jelenség?

A vállalati szervezetek oldaláról vizsgálva az innovációt, a szervezetkutatók azt tapasztalták, hogy a nagyvállalatok struktúrája csaknem egyforma, az innovációs képesség csaknem egyformán alacsony. Ennek legfőbb okát a centralizációban látták. A gazdaság-irányítási és a vállalaton belüli centralizációban. Nem elég azonban a vállalatnak azt mondani, hogy diverzifikálj, vegyél fel különböző jó szakembereket, csökkentsd a formalizáltságot, decentralizálj s akkor majd lesz innováció. Nem elég, mert az innovációs folyamatot éppen a vertikális függés korlátozza. Nem véletlen, hogy a vállalati folyamatban a termelés a domináns (csak eladjuk valahogy, amit termeltünk), s nem az értékesítés (azt fejlesztjük, azt termeljük, amire szükség van).

Hogy lesz-e, s milyen lesz az innovációs folyamat, az ényegében a gazdaságirányítási környezettől függ. Vagyis a vállalati szintű innovációk gyarapodása a társadalom megújulási képességének függvénye. A bűvös körből kitörni két irányban lehet: 1. A makroirányítás rendszerének következetes reformjával; 2. a vállalkozás és az innováció összekapcsolásával. Ez utóbbira már láthatunk példákat, de a vállalkozások csak korlátozottan javíthatják a helyzetet. Az igazi feladat a vállalatok vállalkozási lehetőségeinek és késztetésének megoldása.

Mindezekről Kovács Sándor tanár úrral beszélgettünk a Társadalomtudományi Klub egyik rendezvényén. Akit a téma érdekel, gondolatébresztőnek elolvashatja Mezei Andrásnak a Művelődési Világ 86/7. számában megjelent cikkét „Kis ügyeskedők — nagy ügyetlenségek” címmel. Idézet a cikkből: „Magyarországon csak felsőbb beleegyezéssel és akkor lehet csödbe jutni, mikor már nincs mit menteni.”

Cs. G.

Kéne már egy srác

Itt vagyunk — ragyogunk!

„...”

Az egyiknek sikerül, a másik (kettőnek) nem

Fotó: Nagy Gábor

Nem impressziókra, hanem tudásra alapozva

Romániai útinapló

„Ezer énekre / szültek. / Kilencszázkilencvenkilenc / rekedt attól az egytől, / amelyért megszülettek. / Ne rövidítsek meg engem, idők! / Megtörténhetik, hogy a sudár / ének az egyetlen, / még hátra van.” (Nichita Stănescu)

Beszélgetés az Echinox-osakkal, háromnyelvű diáklap, három nyelven avantgarde és Marcuse, Sartre, Borges és az előző szerkesztőt leváltották, de a vitát vállalni kell, mondják, a viták viszik előre az ügyeket; sőt, a vitákban kristályosodnak ki az igazi ügyek. A szász szerkesztő mondja, hajnali kettő, hogy igaz ugyan, hogy majd minden szász a kitelepedésre vár, addig is értelmes munkával töltik az időt. Hertha Müller, Franz Hodjak és a többi kitűnő író. Ismerjük-e Magyarországon őket? A magyar szerkesztő mondja, tényleg nem igaz, hogy a szászokkal nem lehet együttműködni. A szász szerkesztő nem beszél arról, hogy a magyarokkal lehet-e együttműködni, mert csak a kitelepedésre várnak. Az Echinox előző diákszerkesztői mind abszolút elit családban éltek, majdnem mind kitelepültek. Hajnalra jár, könyvek ezrei a polcon, füst, konyak, de a füstben szövednek a tervek, s újra lesz Echinox-szám, három nyelven, együtt. Talán.

„Egyesek (...) a nyugalom kedvéért utasítják vissza a félelmet, a sikertelenséget, a szegénységet, a bizonytalanságot, az áldozatot, a tévedést és így születik meg a szürke tömeg, amely lusta élni és a hőseket csak csodálni óhajti. (...) Kezdetül fogva hatalmas ajándéknak hittem az életet, amely csak azoknak adatik meg, akikben nem sorvad el a lángoló akarás-képessége.” (Nichita Stănescu)

Beszélgetés a központi román egyetemi réteglapnál. Hente egy közéleti lap, havonta egy irodalmi lap egyetemistáknak, *ők maguk* is írják. A KISZ KB-nek van egy másik ilyen. Nagyon sok fiatal alkotó indult el innen. S hogy anyagilag is rentábilis legyen, kiadnak mellé 50 ezer példányban 10 lejt — nem, nem szemmagazint, hanem középiskolásoknak egy népszerű és igényes felvételi előkészítőt évente hat-szor, amelyben a példasorokon és adatokon túl személyes hangú írások szólnak az egyes egyetemekről: az egyes szakmákról. A helyi egyetemi lapokat — nyomdai úton —, csak diákok szerkesztik, az utcán is kaphatóak. Úgy láttam, talán csak a két kolozsvárinak van magyar oldala is.

„Semmi sem teresebb, semmi sem elviselhetetlenebb annál az igazságtalanságnál, amelyet magad meglóva követesz el. Nagyobb kétségbeesés, mint mikor más karjában találtam a kedvesem. A szeretőmmel nem sokat teketőriztam: lekurváztam, és szenvedtem, mint egy kutya, de hamar megtanultam, hogy a szeretők pótolhatók. De mikor magamat csaptam be, nem kurváztam le magam, mert megértettem, hogy magamat nem pótolhatom.” (Nichita Stănescu)

Beszélgetés egy román kulturális hetilapnál, harmincéves szerkesztőgárda. Mi szemben állunk a bukaresti kritikai iskolával, mondják, nem azt nézzük, hogy ki melyik klikknek a tagja, hogy szocialista realista-e, hogy műveinek mi a napi politikai értéke. Mi nem címkézünk, hanem elemzünk. Az az impressziókra alapoz, mi a gondolat. Nem csoport-érdekre, a pillanatnyi politikai jelzésekre, hanem a tudományos elmélyültségre. A Herder-díjas Adrian Marino (Budapestben is jelent meg könyve, ismerjük-e?) fémjelzi ezt az iskolát. Itt nincs román ír vagy magyar író, csak igényes író vagy igénytelen. Igen, tudjuk ez nincs mindenütt így. Mi együtt élünk, együtt röhögünk, figyelünk egymás véleményé-

re. A végén már szinte tolmács nélkül beszélgetünk, nem csak azért, mert ránkragadt egy-kétszáz román szó, hanem mert mi sem az impressziókra szeretnénk alapozni, hanem a tudásra, a gondolatra.

„Akkoriban, amikor az emberek igennel vagy nemmel feleltek a kérdésekre, ha azt várták tőlem, hogy igent mondjak, zöld lombokat lengettem, ha pedig azt kívánták, hogy nemet mondjak, nyúltnak tettem magam. Olvasóimnak jobban tetszett a lomb meg a nyúl, talán amiatt is, hogy az igen és a nem elavult dolgok, amelyek tompítják az érzékenységet.” (Nichita Stănescu)

Úgy láttuk, a román irodalmi és egyetemi lapokban — a jó adag kötelező protokollon kívül — kevesebb a közélet, a politika, mint nálunk, jóval több a mélyebb, elméleti szaktudományos és kulturális anyag. Ez kényszer is és a kényszer kijátszása is egyben, az elmélyült elméleti anyagokat nehezebb „megfogni”. Ugyanakkor sok esetben európai látókörre vallanak és jók. Nem arra használják a homlokukat, hogy a falnak rohanjanak vele, hanem arra, hogy elemézzék általa, hol és miért érdemes a falnak menni. És, hogy a falakon belül hogyan lehet embernek maradni. Igényességgel, szeretettel. Találkoztunk román képzőművészettel, néprajzzal, botanikussal, aki — talán valami más helyett —, beszélt, dolgozott így a szakmájáért: igényességgel, szeretettel.

„En nem is szeretem az igazságot, csak a szeretetet, mert az igazság bűnre csábít.” (Nichita Stănescu)

Nem igaz az, hogy nincsenek európai horizontú jó román írók. A hivatalos értékrend (Lăncrănján) egy és más dolog az, hogy egy Stănescu, egy Sorescu, egy Marino és még sokan kivételes, európai rangú egyéniségek. Vagy a '77-es főkirengéskor meghalt Ivasiuc, Baconsky, akik egyaránt — miként Kapuscinski másutt — a hatalom természetrajzáról írtak. Értelmiségi körökben hihetetlenül népszerű az avantgarde, bohém Stănescu (1960-ban lépett föl, hogy rögtön szakítson is a szocialista realizmussal) — ez az idézet, csak úgy, mint a többi, 1986. október 17-én jelent meg az Utunkban, Romániában), ő a román Villon, a román Rimbaud, a román Viszockij, a korlátokat nem ismerő fenegyerek. Nemrég halt bele fiatalon a teljes életbe, amit vállalt. Könyvei Pesten féláron porosodnak. Talán rá is figyelni kéne, nem csak Dél-Amerikára.

„Tán azt hiszed, fegyvert fognék? Csak a szeretet fegyverét. (...) Néhány barátom, aki jártas a politikában meg a hadászatban is, nevésségesnek találja, hogy a lengyel lovashadosztály szembeszegült a németekkel. Odavesztek persze a lovak is, a lovasok is, de kérdem én, vajon katonai tévedés, vajon emberi tévedés volt ez? Máiglan és örökkön örökké dicső emlékké a lengyel hadosztály, amely nem hátrált meg a tankok elől. Régen szétmarta a rozda a harcokcsikát, szét a harcokcsikát is, de tündöklök a lovashadosztály, akár az Iliász első sora.” (Nichita Stănescu)

Láttuk persze — sokadszor —, mindazt is, amit a hvg-ból tudunk Romániáról, gazdaságáról, a nagy építkezésekről, csak persze az életben mindez sokkal élesebb. Tudjuk, hogy amit teszünk értük, az nagyon kevés. S ha sokat tennénk, az is nagyon kevés lenne nekik. De ha sokat tennénk, de nem impressziókra, hanem tudásra, gondolatra alapozva, akkor „tündökölné az a lovashadosztály”. Nem az igazság hamis göggyével, hanem a szeretet nevében.

B. Kiss Tamás

Születésnap beszélgetés

Amikor felkerestük Bernát Tivadar professzort a gazd. földrajz tanszék vezetőjét, hogy köszöntjük 60. születésnapján és ez alkalomból interjút készítsünk vele. Ő szerényen megpróbálta elhárítani, mondván: szent meggyőződés, hogy az embernek nincs megfelelő rálatása saját magára. Manapság eléggé elszaporodtak a szubjektív visszaemlékezések. En idegenkednek hasonlóitól.

S hogy végül is elkészülhetett ez a cikk, az annak köszönhető, hogy Bernát professzor magáról ugyan nem szívesen, de arról a hat évitéről, amely változásait, sorsfordító eseményeivel meghatározó volt életének, annál szívesebben beszélt.

— Ha visszazsámlálunk, akkor kiderül, hogy ön tagja volt annak a generációnak, amely a „fényes szelek” nemzedékéhez tartozott. Kivételes lehetőségek korszaka volt ez az ifjúság számára. Ön is érezte ezt?

— Valóban, a „fényes szelek” nemzedékéhez tartozom, méghozzá azok közé, akik ennek a korszaknak köszönhetik, hogy teljesen mélyről indulva eljutottak az egyetemig és hogy ismerték a pályán — kezdte visszaemlékezését Bernát professzor.

Vidéki kis faluból származom, a Somogy megyei Dráva partján egy nagyon szegény családból, ahol a kenyér vékonyan és nem is mindig jutott az asztalra. Nem reméltem, hogy tovább tanulhatok. Maximum a kereskedelmi középiskolában, Nagykanizsán. Ez volt a vágyaim netovábbja. 1948-ban érettségiztem és amikor a NÉKOSZ híre eljutott hozzám, felöltöttem bennem, mi lenne, ha tovább tanulnék a jeles érettségimmel.

Fel is jöttem a Dózsa György úti népi kollégiumba, ahová föl is vettek, mint bányászgyermekét, habár apám valamikor paraszti munkát is végzett. Szállást, barátokat, családot jelentett nekem a népi kollégium. De nem volt könnyű számomra a pesti tanulás. Sokat öröklöttem az otthoniak miatt. Özevgy anyámat, öcsémet hagytam otthon, akiknek a gondja az én gondom is volt. Mikor jött a nyári szünet, én hazamentem aratómunkásként, hogy megkeressem az éves kenyerüket. Csak így tudtam visszajönni nyugodtabb szívvel tanulni.

— Az egyetem megalakulásával egy időben lett ön is egyetemista.

— Igen. Én már az új egyetemre iratkoztam be. Nagy várakozással tekintettem az egyetem elé, vajon megfelelek-e a követelményeknek? Szerencsére különböző gondjaim, nehézségeim a tanulással nem voltak. Sőt az első félévi vizsgák után úgy tűnt, sinen vagyok. Persze a hátrányos környezetet a felkészülésnek azokat a hiányait, amelyek a származásomból eredtek, igazán csak harmadévi végén sikerült letörlesztenem, amikor is már tiszta je-

les eredményt értem el. Azért meg kell, hogy mondjam még ma is van abból az időszakból hátrányom, például a nyelvtudás. Sikerült ugyan egy nyelvet a németet keservesen elsajátítanom, de a nyelvek szélesebb ismeretének hiányát ma is érzem.

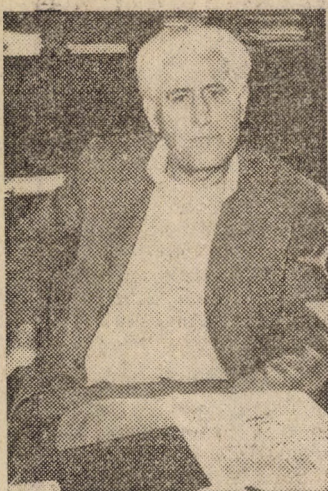
Az egyetemről aztán egyenes az út a professzori székig, noha nem könnyű.

— Voltak-e ebben az időszakban olyan tanárai, akik személyes hatásukon túl is segítettek a pályarajutásban?

— Az indítást egy kiváló geográfusiskola-teremtő mestertől, Markos Györgytől kaptam, aki akkor a gazdaságföldrajz tanszék vezetője volt. Róla feltétlenül kell szólnom, hisz életpályám megértéséhez hozzátartozik.

1948-ban került az egyetemre. Újságíróként kezdte, professzor lett, de több volt annál, elkötelezett kommunista volt. Mint geográfust hívták meg az új egyetemre — mely tudományt még nem is ismerte jól — aki ezzel együtt vállalta azt is, hogy egy szál maga felvegye a harcot a hazai polgári geográfival. A harc kapcsán olyanokkal is összevitakozott, akik szövetségesei lehettek volna. Ezt az ideológiai küzdelmet néztük végig, mint tanítványok. A hallgatói vele is vitába szálltak. Igazi műhely volt a tanszék. Markos ilyen tekintetben kiváló mesternek bizonyult. Nagy érdeme, hogy nem epigonokat nevelt, hanem arra törekedett, hogy mindenkinek saját véleménye, arculata legyen. Iskolát teremtettem, amely akkor nevelt már területi szakembereket, amikor még egyáltalán nem mutatkozott rá igény. Ennek a szükségletnek a kialakulását az akkori voluntarista pártvezetés inkább háfráta. Markos mindezzel szemben elhitette velünk, hogy az új társadalom számára rendkívül fontos lesz a munkánk. Harminc év után is hiszek ebben. Ma is a mester tanítványának tartom magamat.

Azán meghívott harmadéves agrárszakos hallgatóként a tanszékére demonstrátori-nak. És miután befejeztem egyetemi tanulmányaimat az Akadémia ösztöndíjasaként a földrajz tanszék tanársegédjeként a geográfiát kutattam.

Bernát Tivadar 60. születésnapja alkalmából a Munka Erdemrend arany fokozatával tüntették ki

Igy kezdtem el a földrajzzal foglalkozni. De az agrár- és a geográfiai érdeklődés egész életemben végigkísért. Szűkebb kutatási területeim, az élelmiszergazdaság kérdései és feladatai a falusi településhálózat tanulmányozása. Így tartanak számomra a tudományos életem.

Markos 1957-ben elkerült a tanszékéről. Őt követte Radó Sándor, miközben én felfelé haladtam a ranglétrán, adjunktus, majd docens lettem. Radó Sándor után a tanszék vezető nélkül maradt, és akkor 1967-ben az egyetem vezetése úgy döntött, engem nevez ki tanszékvezetőnek. Azóta nagyon sok minden történt. Ez az időszak, amit eltöltöttem itt hosszabb volt mint bármelyik elődöm. Teley Pál a tanszék megalapítója tizennyolc évig, Markos nyolc évig, Radó tíz évig és én már húsz éve vagyok a tanszék élén.

— Gondolom volt ebben a húsz évben jó is, rossz is. Mire emlékszik legszívesebben?

— Jó oldala, hogy egy összeszokott gárdával dolgozom, akik közül néhányan 20-30 éve velem együtt vannak a tanszéken. Különösebb vezetésre itt nincs szükség, hiszen a tanszék egyébként is óraműpontossággal működik. El kell indítani a munkát és nekem csak vezényelnem kell nagy ritkán. Ennek a tanszéki kollektívának sokat köszönhetek, többek közt, hogy hagytam magam jó célokra vezényelni. És itt gondolok a tankönyvekre, amiket velük együtt írtam és szerkesztettem és amik nélkülük nehezen készültek volna el. Ma a magyar tudományegyetemen ezeket a tankönyveket használják.

De a legérdekesebb közös tanszéki kutatómunkánk az elmúlt év végén jelent meg az Akadémia kiadásában angol nyelven. Ez a Magyarország gazdaságföldrajza. Tájékoztatóm szerint a mű eljut a világ valamennyi geográfiai műhelyébe. Úgy érzem, ezt feltétlenül meg kellett írni, hogy bemutassuk a magyar geográfiai kutatás színvonalát és a tudományunk megbecsülést szerezzünk külföldön.

Hangsúlyoznom kell, életem fontos része a tanszéki kollektívával végzett kutatás. Ezek mellett volt és mindig maradt időm saját kutatásaimra. Ezt én az egyetem olyan törvényszerűségnek tartom, ami nélkül az oktató nem élhet meg a katedrán. Sajnos ez ma már nem is olyan magától értetődő az egyetemen. Azt hiszem ez is mutatja, hogy megkopott a kutatás, a tudományos munka presztízse az utóbbi időben, amire feltétlenül fel kell figyelni!

— És milyen érzéssel gondol vissza saját kutatási eredményeire, saját könyveire?

— Első jelentősebb publikációim az ötvenes évek végén jelentek meg. Ezt követően 2-3 évi kutatást ölelt fel Enyedi Györggyel írt közös munkánk, A magyar mezőgazdaság körzetesítési régiói címmel. Enyedi György egy időben tanszéki kollégám volt. Ezt a korszakunkat a mezítábas szerzők időszakaként emlegetjük. Ez a könyvünk berobbant a tudományos életbe. Akadémiai díjat kapott. Erdei Ferenc volt a könyv lektora, aki szigorú bírálatban részesítette a könyvet, nem is értett vele mindenben egyet. Mindennek ellenére tárgyilagos maradt és nem átalotta javasolni könyvünket az első díjra. Ez a fajta magatartás ma már, sajnos, hiányzik a tudományos közéletből! Még egy könyvem társszerzője volt Enyedi György. Ez 15 évvel később jelent meg, a 70-es évek közepén A magyar mezőgazdaság területi problémái címmel.

Szívesen emlékezem Bora Gyulával és Fodor Lászlóval írt közös könyvünkre. Mondhatni bestselleri népszerűsége tett szert. Világvárosok, nagyvárosok urbanizáció címmel megjelent könyvünk elsőnek adott összefoglaló áttekintést az urbanizációs fogalmakról és 15 világvárosról. A Gondolat 6000 példányban adta ki, ami két hónap alatt elfogyott. Ez a könyvünk is akadémiai díjas lett.

De az ilyen kiruccanások

után mindig szívesen tértem vissza szűkebb kutatási területemre. Ennek keretében sokat foglalkoztam a hazai falusi települések problémáival. Ha lesz időm, és miért ne lenne — azt tervezem ugyanis, ha lejár a tanszékvezetői megbízatásom, tovább nem hosszabbítom meg — szeretnék ebben a témában is könyvet írni.

És el is érkeztem a máig. Meg kell jegyeznem az elvont, spekulatív kutatáshoz sem igényem, sem kedvem nem volt soha. Mindig szem előtt tartottam, hogy a kutatómunkát, amit végzek és vezényelek, az közel álljon a gyakorlathoz. Most fejeztünk be Ferenczi Tiborral az agrár tanszék docensével, akivel egy évtizede együtt dolgozom, egy közvetlen területi fejlesztést megalapozó kutatást. Ebben azt vizsgáltuk, hogy a helyzeti járadék, a földjövdelem milyen összefüggést mutat a termelő infrastruktúrával és a falusi lakosság infrastruktúrájával. És szinte állandó folyamata van ennek a munkának, szinte nincs benne megállás.

— Mint geográfusnak már szakmájából kifolyólag is sokat kellett utaznia, hogy megismerje a világot. De vajon utazott-e eleget?

— A válasz, igen is meg nem is. Annyiban kielégítettem az irányú igényemet, amennyiben feltétlen szükséges, amennyi a szinten tartáshoz kell. Tudományos üléseken, szemináriumokon, kongresszusokon vettem részt szerte a világban és ezek új szemléletet adtak. Beutaztam Európa országait, kevés kivétellel a Sarkkörölt a Peleponéz-szig. Isztambultól Nagy-Britanniáig. Két hetet töltöttem az USA-ban. Voltam Közép-Ázsiában, követe a hajdani magyar utazók nyomát, végigjártam Üzbegisztánt, Tadzsikisztánt. Nem panaszkodhatom. Az igaz, hogy mint geográfus talán többet is kellett volna utazni, de amennyire kell a világlátás, módszer és nézőpont szempontjából, annyit ezek az utazások nyújtottak.

— Talán nem veszi rossz néven, ha említést tesz az arról, hogy a diákok nagyon szigorú oktatóknak tartják. Hogyan emlékszik erre?

— Hogy keménykezű oktatóknak tartanak és számomra nem okoz meglepetést. Ez a saját egyéniségemből fakadt. Fakad talán abból is, hogy ezért a tudásért, amit megszerzem, keményen meg kellett küzdenem. Kétségtelen, nem tartozok a liberális oktatók közé. Pedig talán egyszerűbb lenne, mégsem tudom ennek átengedni magam. Nagyobb követelményeket támasztok lenni nem népszerű dolog a hallgatók kö-

reben, de egyfajta véleményem, tulajdonságom párosul. Régen végeztem diákjaimtól azt még nem hallottam vissza, hogy igazságtalan voltam, azt, hogy szigorú, azt igen, amit esetenként joggal a szememre vethettek. Valahogy a mércét mindig magasabbra állítottam, mint az egyetem átlagos követelményszintje. De arra ugyanakkor vigyáztam, hogy a tanszékemen belül egységes legyen a követelmény. Szigorú vagyok általában én magammal szemben is. Harmadik év után még mindig készülök az óráimra, mert amit tavaly előadtam, azt nem ugyanúgy tanítom idén. Felgyelmeztem is a hallgatókat, ha nálam tisztességes eredményt akar elérni, órára kell járni, mert a tankönyvet meghaladottan adom elő, mindig újra gondolva, új gondolatokkal gazdagítva.

Amikor az egyetemi tanács megtárgyalta a reformot, én azt mondtam — és azt vallom ma is —, hogy szükség van egy olyan képzéskörnyezeti reformra, amely igazodik a gazdaság általános követelményeihez. De hozzá tettem, hogy a mi egyetemi oktatásunkban az adott követelmények szintje is megkövetel egy felülvizsgálatot, mert sajnos a hallgatók túlnyomó többsége megelőz egy alacsony szintet, amivel az egész egyetemi oktatást alá lehet ásni. Ebből a szempontból is üdvözlöm a reform időszerezését.

— Tudós, tanszékvezető, az Akadémia Földrajztudományi Bizottságának elnöke, immár a negyedik turnusban. E sok elfoglaltság mellett marad-e ideje a magánéletre?

— Valóban mindezt végigcsinálva, kevés idő jut a magánéletre. De mindig segítségemre volt a feleségem, akinek sokat köszönhetek, hogy a terheket átvállalva felszabadított engem. Már a lányom is dolgozó nő. Ide járt egyetemre, öt éve, hogy végzett, és a Malévnél dolgozik. Nagy örömmre jól érzi magát ebben a munkakörben.

Amennyi kikapcsolódást magamnak engedek azt a szabadidőmből töltöm. Hogy faluról jöttem, a falusi környezet iránti nosztalgiam negyven éve — mióta Pesten vagyok — él bennem. Ezt pótolja a „rabszolgartató” telek Nagy-maroson. Itt töltöm a szabadidőmet és a nyarakat. Életem egyik pozitív lépése ez a telekvásárlás volt. Hétvégén kapok pálok, átok, és milyen nagy öröm látni munkám eredményét is. Talán a megrozant egészségnek is jó ez az elfoglaltság, talán meghosszabbítja az életet.

— Kívánjuk, hogy úgy legyen!

H. E.

Házaselet, óh!

Szerelmi kapcsolataink hófoka süllyed

Csak napokkal ezelőtt ért véget az országgyűlés őszi ülészaka, melyen többek között a családjogi törvény módosításának tervezetét is elfogadta a parlament. Mivel az egyetemen közel kerül az ember ahhoz a korhoz, amelyben aktuálissá válik a családalapítás, megkérdeztem néhány jelenlegi és volt hallgatót, mi a véleményük, mit tudnak az új családjogi törvényről?

— Egyáltalán nem értek egyet a módosítással, sem az indoklással. A házasságkötés előtti várakozás felelmelessé 3 hónapra nem teszi stabilabbá a családokat, ettől még ugyanúgy lesznek megmondhatatlanul kötött, vagy érdekházasságok. Legfeljebb több olyan lesz, hogy mire megvan az esküvő, már a gyerek is meglesz... Mint ahogy azt is látszatlanul kérdésnek tartom, hogy neheztlik a választ. (IV. éves lány)

— Szerintem képtelen dolgokat találtak ki. A várakozási idő felelmelessé, a házastársi jogok és kötelezettségek részleteiből előírása, a választ szigoritása nem old meg semmit. Ettől nem lesznek jobbák a házasságok, nem fognak többet törődni a gyerekekkel. A választ szigoritása fel is háborít, mert semmilyen alapon nem lehet kötelezni két egymást megunt embert arra, hogy még x ideig együtt éljen. Ezt a személyes emberi jogok korlátozásának tartom (idén végzett fiú)

— Számomra még mindig nem derült ki pontosan, mi is van a módosításban. Nem ismerem a tervezet szövegét, hiszen azt sehol nem közzétették, az országgyűlési tudósítások-

ban is csak nagy vonalakban mondták el, miről van szó. Tulajdonképpen azt sem tudom, mit szavaztak meg végül is a képviselők, mert a módosításokról, az elhangzott javaslatokról is „nagyvonalúan” tájékoztattak. Amiről tudok, arról pedig negatív a véleményem, kivéve a vagyonjogi szerződés megkötésének lehetőségét. Azt, hogy megházasodom, vagy elvállok, magánügynek tartom, amihez az államnak semmi köze, főleg, ha meggyereken sincs és a lakáskérdés megoldását is magánügynek nyilvánítják az utóbbi időkben. (V. éves lány)

A Népszabadság október 25-i számában Szabó László tollából „Varázsereje? Az nincs!” címmel jelent meg az új törvényt méltató és a módosítás megszületésének körülményeit, szükségességét kommentáló írás. A cikk írójának néhány érdekesebb gondolata: „...A családjogi törvény a kéméletlen valóságból építkezett, hogy ezt a valóságot, a válások magas számát és az ebből fakadó sok-sok káros következményt tegye elviselhetőbbé”. „...szükíti a felelőtlenség mozgásterét. „...szól a házaseleten belüli jogokról és kötelezettségekről...”

...várható, hogy sokkal inkább megfelel majd a család védelem igényeinek, mint az előző”. „...Mert az elviselhetőtől jóval több embert visz a megmondhatatlanság már az anyakönyvvezető elé is, meg a válóperes bírókhoz is. Igen sok

a megmondhatatlan tett és ki-mondott szó a házasságon belüli jogok és kötelezettségek érvényesülésében.” „...a családok megbomlásában szerepet játszanak olyan egyéb társadalmi jelenségek, mint az alkoholizmus, vagy az anyagiak túlházasolása, hogy csupán a két vélelet említsem”. „...bár a szocialista államnak vannak feladatai a családok segítségében, főképp szociális szempontból, mégsem pótolhatja a család alapvető szerepét”. „...kétségkívül a világ egyik leghumánusabb törvénye...” „...a párt és a kormányzat minden törekvése arra irányul, hogy a családok — a társadalmi alapjajuk — élete könnyebb legyen.”

Nem mindenben cseng össze a fentiekkel a család vonatkozásában például Thoma László írásának gondolatmenete és érvelése, mely a Kritika 86/9. számában jelent meg „Veszélyes létár” címmel életünk minőségéről és értékeiről.

...„Ma leginkább az életmód mérhető és nem mérhető tényezőinek gyors romlása aggasztó.” „...mögöttük ott kell látnunk az általánosan romló életszínvonalat, amelyet leginkább az infláció veszélyeztet, az e körülmények között kialakult egyenlőtlenséget és esélyegyenlőtlenséget.” „...lát-nunk kell, hogy az átlag élet-

esett megszületésének, megszavazásának körülményeiről is:

...„Eke Károly szegedi képviselő már a június 30-i bizottsági ülésen felkérte az Igazságügyi Minisztériumot: könyvesboltokban vagy sajtókiadóhelyekben tegye hozzáférhetővé a minden magyar állampolgárt érintő törvényjavaslat szövegét. Ehhez képest... a képviselők néhány hete a titkos ügykezelésre történő felhívással kapták meg a javaslatot.” „...A Hazafias Népfőrt Csongrád Megyei

Szervezetének közjogi bizottsága például... kénytelen volt a közelmúltban napirendjéről levenni a törvénytervezet megvitatását, mert a javaslatot ők sem tudták megszerezni.”

Csak emlékeztetőül, az 1986. szeptember 1. napján hatályba lépett sajtótörvény 2. § (1) bekezdése kimondja, hogy „a Magyar Népköztársaságban mindenkinek joga van arra, hogy tájékoztatást kapjon szűkebb környezetét, hazáját, a világot érintő kérdésekben.” A családjogi törvény esetében ez nem történt meg.

Halmai Gábort, a Gazdasági Jogi Tanszék docensét megkértem, mondja el véleményét a törvényről és annak születési körülményeiről.

— Előrebocsátom: nem vagyok családjogász, ugyanakkor úgy látom, hogy a törvény is jelzi jogalkotásunk bizonyos általános problémáit. Mindenekelőtt a politikai vezetésnek azt az illúzióját, hogy társadalmi problémáinkat — mint amilyen a válások magas száma pusztán jogi eszközökkel meg lehet oldani. A jogi szabályozás iránti e túlzott bizalom — ahogy arra Kulcsár Kálmán kutatásai is rámutattak — Közép-Kelet-Európában összefügg az itt kialakult történelmi méretű hiánygazdálkodással.

Ami pedig a törvény elfogadása kapcsán felmerült problémákat illeti, kétségtelen, hogy az országgyűlés munkájának észlelhető élenkülése együtt jár az adminisztratív akadályok szaporodásával. Csak látszólagos ellentmondás, hogy amíg a T. Ház a törvénytervezeteket lényegében érdemi vita nélkül fogadta el, addig az eljárás szabályok liberálisabbak voltak. Azt pedig, hogy a Csongrád megyei népfőrtbizottság nem tudta megtárgyalni a tervezetet, el tudom képzelni, tekintve, hogy magam — aki a HNF Országos Elnöksége mellett működő Közjogi Bizottság tagja vagyok —, sem kaptam ilyen meghívót.

HÍREK

Az ifjúsági bizottság ülése

Az ifjúsági bizottság október 16-án ülést tartott. A testület elnöke köszöntötte a megjelenteket, majd rögtön rátértek a munkaterv megvitatására, amelyet rövid beszélgetés és pontosítások után elfogadtak. Ezek után a testület beszámolót hallgatott meg a meghirdetett demonstrátori helyek betöltéséről, és úgy döntött, hogy a megüresedő helyekre februárban ismét kiírja a pályázatot, nem pedig a már kiírt pályázat alkal-

mas, de helyhez nem jutott pályázót javasolja a dékánoknak alkalmazásra. Ezek után a testület meghallgatta Kollarik Amália elnök javaslatát ön- és továbbképzési klub alakítására. A bizottság oktató tagjai egyértelműen mellette foglaltak állást, míg a hallgatók egy része csak fenntartásokkal tudta elképzelni a klub beindításának szükségességét. A javaslat — amelyre egy későbbi számban visszatérünk — mindemellett zöld utat kapott.

Filozófia tanulmányi verseny

A filozófia tanszék az 1986/87-es tanév I. félévében határideje 1986. december 7. ismét tanulmányi versenyt hirdet. Pályázni lehet 15—20 oldalnyi terjedelmű filozófiai témát érintő írásos dolgoza-

tokkal. A dolgozatok leadási határideje 1986. december 7. A sikeres dolgozatok szerzői pénzjutalomban részesülnek. Filozófia tanszék

Tanulmányi versenypályázat

A pedagógiai tanszék az idei tanévben is meghirdeti tanulmányi versenypályázatát. Pályázhat minden I—III. évfolyamos közgazdász tanárszakos hallgató. Javasolt témakörök:

- A pedagógus személyisége, tevékenysége, a pedagógiai pályára felkészítés.

- A nevelési-oktatási folyamat egy kiválasztott kérdéskörének vizsgálata.
- Az egyetemes vagy a hazai nevelés történetéből választott téma.

A dolgozatokat 1987. február 5-ig kell beadni a pedagógiai tanszékre. A díjakról a tanszék javaslata alapján az általános kar dékánja dönt.

Irodalmi, művészeti pályázat

Az egyetem közművelődési bizottsága és a Közgazdász szerkesztősége az idén is meghirdeti hagyományos irodalmi, művészeti pályázatát. A pályázaton az egyetem bármely hallgatója, dolgozója részt vehet előző pályázatainkra be nem küldött, tetszőleges számú alkotásával, irodalmi művekkel, fotókkal, rajzokkal és egyéb alkotásokkal. A pályaműveket a Köz-

gazdász szerkesztőségébe kérjük eljuttatni. A zsűrizést a lap munkatársai végzik. A beküldési határidőt meghosszabbítják november 15-ig. A díjazásra a közművelődési bizottság 7000 Ft-ot biztosított. A legjobb műveket a Közgazdászban — a szerző egyetértése esetén — megjelentetjük. Közművelődési bizottság Közgazdász szerkesztősége

ZSUBORI ERVIN

CSAK ŐSZ

megint csak ős
megint csak november-délutáni esték
— fojtásra rándult barna harisnyaszár
a nyár vastag vértelen nyakán —
csak alig-reggelek
csak szeles délelőtt-is alkonyok sora
csak télt-huhogó cinkos éjszakák
csak ős

Mese a tündérről, a napsugárról és az emberfiúról

... Az okos szemű embereknél szeretet és jó szív sem elég. Veletek van a vétek... (Balázs Béla: Ibolya)

Hol volt, hol nem volt... a szédülésen innen, a fejfájáson túl. Ott, ahol apró, színes tűzkarikák szikráznak a levegőben, ahol minden pillanatban piciny csillagok gyúlnak ki, hogy villanásnyi idő múlva kialudjanak. Volt ott egy hatalmas, senki által be nem járt erdő, melynek évszázados fáinak között zegzugas ösvények vezettek. Csak nagy ritkán tévedt valaki ebbe az erdőbe és még ritkábban fordult elő, hogy aki idevetődött, az kitalált volna.

Ahol az erdőnek vége szakadt, állt egy magányos kőszobor, kopott vonásai legényre emlékeztettek. A szobron túl egy nagy rét kezdődött, mégpedig nem közönséges rét, már Tündérország földje volt. A szobor mellett egy fiatal ember állt, megbabonázott tekintettel, egészen olyan volt, mint akinek gyökeret eresztett a lába. Egy mesés látomás volt az, ami elkápráztatta a szemét, megbénította a testét. A reggeli fényben egy tündér táncolt a rét közepén, könnyű ruhája és a fényes haja lebegett, ahogy lépteivel ügyesen kikerülte a virágokat. Tudnivaló még, hogy a nap miután kibüvít csillagmintás takarója alól és jól megdörzsöli a szemét, az első pillantását Tündérországba küldi, mert a tündériányok reggelente a napsugarakkal táncolnak.

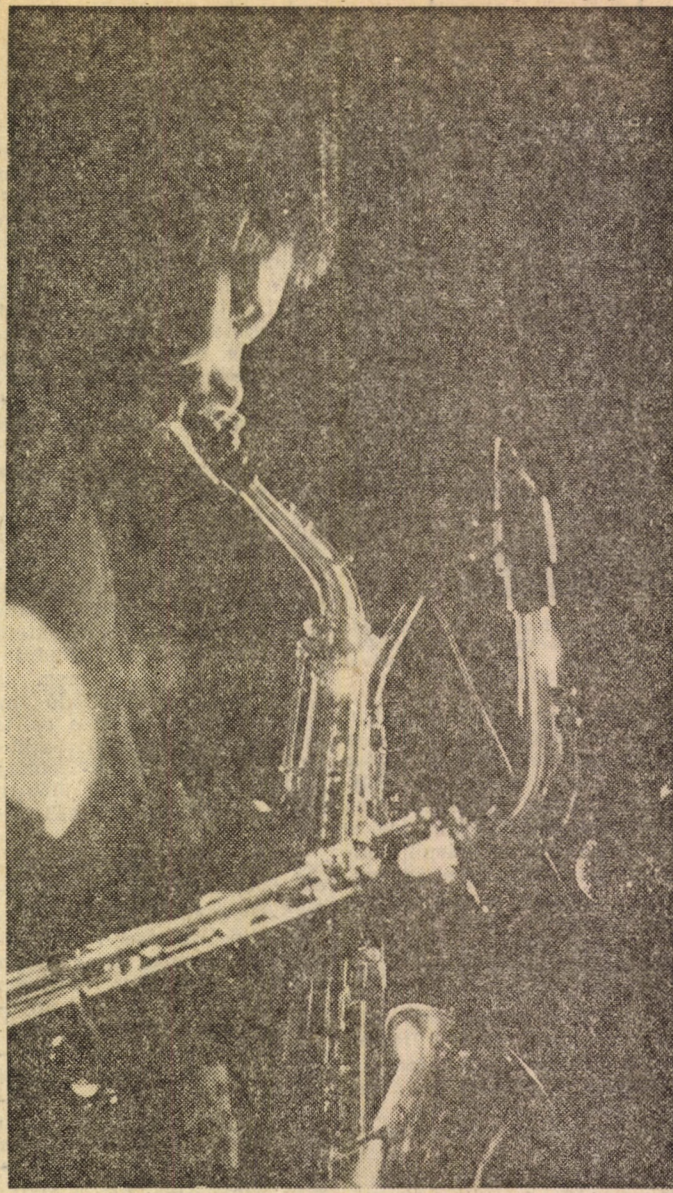
A fiú még nem tért magához ámulatából, amikor földöntúli zúgás-búgás támadt. Sziklák morajlása. Kövek zuhogása, kavicsok kocogása hangzott, és olyan illatos pára-felhők áradtak a föld alól, hogy az ember azt nem állhatta szédülés nélkül. Ebben a

nagy párásságban tovatűnt a rét, tovatűnt a tündér, de még a nap fénykalapácsai is elcsendesedtek egy kis időre. Sötét lett, aztán elült a zaj és megszólalt érces hangján a kövek szelleme. — A lét és az öröklét, az élet és a halhatatlanság határán állsz, szemed csodát lát, lábad lépni készül. Ha tiszták az érzéseid és meleg a szíved, akkor holnap reggel a tündér várni fog rád. De vigyázz, ha csak egy csépp hidegség van a szívedben, inkább fordulj vissza, különben kővé dermedsz!

Míntha mi sem történt volna újra kisütött a nap. Az ifjú letelepedett a szobor tövébe, és ott maradt másnap reggelig. Egész állónap és egész éjjel a tündért látta maga előtt, és úgy érezte, hogy a szíve csordultig megtelik szeretettel. A hajnali derengésben elszántan felkelt és elindult a rét közepe felé, de az első lépés után valami emelyítő hűvösséget érzett, a teste elmehezült... Az első napsugarak egy tündért találtak a réten, akiben két kőszobor gyönyörködött hideg tekintettel...

Felriadt, a keze zsibbadt, a feje zúgott. Homályosan emlékezett rá, hogy előző este eltűnt az erdőben és itt a tisztás szélén egy szobornak dölve elaludt. Az álmára gondolt, ettől borzongás fogta el. Mikor jobban körülnézett, megpillantott egy lányt a tisztáson, aki puhán lépdelt a virágok között és mosolyogva figyelte az ébredező erdőt. Fel akart kelni, hogy odamenjen hozzá, de észbe jutottak a szellem szavai és lerokkadt a szobor mellé, ám ekkor csilingelő hangokat hallott, a virágok szólították.

— Kelj fel emberfiú! Ne gondold a szellemre, csak a szívedre hallgass! Indulj! Majd segítünk. A lány éppen megcsodált egy piros sapkás gombát, mikor észrevette, hogy valaki közeledik. Kíváncsian megfordult, mosolygó tekintetük találkozott és összelelkézett, majd elindultak egymás felé. Lépéseik zajába eltaposott virágok sírása vegyült, de ezt már nem hallották, hiszen csak emberek voltak. Ezalatt az égen két bárányfelhősorlány szemérmesen elfátyolozta a nap szemét... Faragó József

November 8—9-én a Közgáz Dzsesszklub vendége a világhíres szovjet Ganyelin-trió

A legújabb ef-lapok

Az ef-lapok most megjelent 1986/9—10-es dupla száma számos érdekes írást tartalmaz. Néhány gondolat ezekből:

„Van-e időnk szép lassan alulról építenünk egy szerves társadalmat? Többek közt azért, hogy a sok elszennvedett pofon ellenére erőstjűk, gyarapítjuk közösségeinket? Igen, könnyen lehet, hogy nincs időnk.” (Gondolatok a közösségekről)

„1984 áprilisában a pártvezetés — legalábbis határozatban — elkötelezte magát a gazdasági mechanizmus számottevő továbbfejlesztése mellett, ennek eredményei azonban egyelőre nem láthatók.” (Tudósítás a honismereti, társadalomismereti klubok fehérgyarmati táboraóról.)

„Országnyi diáksajtós keseregység gyűlt össze, leginkább baráti beszélgetésekben, félve az össztábori direkt megnyilvánulásoktól. Mernék-e összeállítani a felsőoktatás sajtójának panaszkönyvét?” (Diáksajtótáboraink)

„Naponta meghirdetett reformok, korszerűsítések, a másik oldal pedig változatlan vagy lassan változó viszonyok.” (Díjnyertes diáklapok: az Universitas)

A futás ünnepe

Több ezer ember kereste föl a Népliget október 26-án azaz a céllal, hogy ott fusson. Ekkor rendezték meg ugyanis második alkalommal a RANK XEROX Maraton, ami egyben Budapest-bajnokság is. Másodízben, de ez csak a névre utal, mert tavaly óta sponzorálja a Xerox cég ezt a versenyt, de már három évtizedes múltra tekintenek vissza Budapestben az őszi maratonversenyek.

A rendezőség a verseny előtti napon „csuszapartit”-ra invitálta a résztvevőket. Hozzáértőnek az ilyen előfogadások a maratoni versenyzőkhöz. A falatozás alatt a tavalyi versenyről készült videoprogram futott a vásznon, később pár orvosi tanács hangzott el, de már mindenki a várható időjárásra gondolt, s a másnapra. A nagy forgatagban sikerült megintertapadni Kis-Király Ernőt, aki a hazai hosszútávfutás egyik jeles alakja. A BVSC versenyzője az eljövendő versenyről csak annyit mondott, hogy 2:17 körüli időt vár magától, ennél többet nem lehetett ki-szedni belőle. Későbbi tervei között szerepel a novemberi szupermaraton (200 km!), majd egy 48 órás verseny, ahol az győz, aki a két nap alatt megállás nélkül többet tud futni. Végül említést tett egy ezer km-es versenyről is.

Eljött a verseny napja. Nagyon sokan külföldről jöttek el a futás kedvéért, főleg lengyel és német szót lehetett hallani a pálya széléről. Az időjárás nem volt kegyes az indulókhöz. Hűvös, szeles időben kellett nekivágni a 42,195 km-es távnak. Az indulók között sok ismerős arcot véltem látni, akik valamelyik korábbi maratoni versenyen már indultak, de meglepően sokan csak most vágtak először neki

Vallomás Kosztolányinak a Dezső József-kiállítás hangulatáról

Édes Didém!

Olyan régen voltam Veled. Már egy hónapja csak rohanok, előadás, számítástechnika, könyvtár, házbübi, szülinap, táncház és valahol elhagytam a lényegét. A Te lényeged és a magamét. És ráadásul ma sem jöttem volna rá, ha jön a villamos időben és bemegyek a gazdtörre. De nem jött, így reménytelenül nagyra ítélted a késésem, s elindultam a Tanács körúton. És semmit nem láttam szépnél, Maximum irigykedtem a Cardenkirakat előtt, bementem néhány butikba, üres voltam és magányos, olyan „mindenmásodikpestilány”, ráadásul meghatározhatatlan lelkiismeretfurdalás gyötört, mert nem tanulok, mert nem érdekel a termelőtechnika, mert nem mentem be gazdtörre ma és pg-re tegnap.

Neked is kellett, hogy legyenek ilyen napjaid! Mikor nem szikrázott rád a bágyadt őszi ég, mikor nem forogtak láttad az embereket, csak tömegnek, mikor fájt a fejed, vagy „izgatta szíved negyven cigarettád”, mikor nem szédültél az örömtől, hogy vagy!

Didém, voltál üres Te is! Voltál szomorú és bizonytalan érzésekkel teltet, voltál komoly és bánatos, voltál féltékeny és könnytelen, voltál olyan, mint én ma reggel.

Aztán bementem a Paál László-terembe — mert volt időm, mert úba esett, mert tavaly is be szoktam menni a Balázssal — és mert úgyis mindegy volt, mit csináltak.

Dezső József kiállítás

Didém „Futnék tetőled, s (visszamennék), dajkald el az én kinomat”. Szép lettem tőle belül és tiszta, olyan, amilyenné te formáltál. Tőled tanultam látni, jól és szívemmel, mint Exupéry a kis hercegtől, tőled tanultam várni a könnyeimet és úgy örülni nekik, mint az igazgyöngynek — tőled tanultam csodálni a világot és megélni a pillanatok varázsát.

Néztem a „Téli szántás”-t és eltűnt a világ körülöttem, nem képtelenem, hanem valóságosan, annyira fájt ott állnom a havas határszélén egyedül, szerelmesen, bámulva a hollókat, fázva a nagypapa régi kabátjában „a fák fölött szalag, beszélve kancsal fényvel, lilába lángoló narancssal” a lila fény csillant meg a hófolton, egy halott madár a havon, feketén és élettelenül „estente bűgö hangja van a szélnek tán megriadt lenn egy sötét falomból s a télre, sártra és halálra gondol” — mély hangon szólalt bennem, lassan és fájdalommal, mély csönd volt a kápolna körül és Arvavára sötét egében, a fenyőkben nyugalom és fenyegetés, a Kriszta-arcokban kegyelem és bánat, a ködben megbékélés „az alkonyat csókot hajít a ködnek és rózsaszín hullámkokon fürödnek”. Honnan tudtad előre ezt Didém?!

Vagy láttad ezt te is? Ezt láttad te is, amit ő? Láttad az eget lila mosódni alkonyatkor, ezüstben égni a napot a ködben, összekuszálódni a fák fekete ágait az útszélén?!

A zsenialitás, ha csak az érzelmeké is, egy idő után egymáshoz konvergál. „Jaj, minden oly szép, még a csúnya is, a fájdalom a koldú gúnya is” — te előre megírtad az ő képet. Ő pedig megfesthette a szerelemilla alkonyt a fájdalomfekete varjakkal, a téli szántást a hideggel a nagypapa kabátjában és csupa szívárványszínű, szürkébe varázsol, fényes könnnyel a tenyereimben. Megfestette az igazságaidat, amivel élni tanultam és a hangulatokat, amivel látni.

Didém, tudod te, mennyire fáj, ha az embernek befelé folynak a könnyei?

L. K.

* Szűk családi körben így hívták Kosztolányit.

(GDR) 2:16:35; 6. Goldammer Klaus (GDR) 2:17:00. Szabó Zoltán a hetedik, Kis-Király Ernő a tizedik lett. Pócsoz Gyula (Ozd SE) a tizenötödik helyen érkezett be.

Pár szót azokról, akik nem kerültek bele a Népsportba, de teljesítményük alapján megérdemlik e néhány sort. Egy-egy ilyen verseny mindig produkál meghatározó helyzeteket, amit a fotósok kihasználhatnak. Valaki elesik, föláll, végigfutja a távot. Van, akinek a trikója véresre dörzsölte a testét, de nem adja fel. Két fiú a derekánál fogva tolt egy lányt az utolsó 15 kilométeren. Arcok, melyeken lát-szik minden lépés visszafordul-kínja, a testbe hasító fájdalom. A bajtársi érzés szép példája, hogy amikor az egyik tolokocsis indul felborult, a futók közül volt, aki fölsegített, bár ő is fáradt volt. Látni lehetett a befutás után a kipirult arcokon az örömet, a büszkeséget e nem minden-napi teljesítmény eléréséért. Gerlei Zoltán

ZOLTANÉTSZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

Felölös szerkesztő: FARKASINSZKYNE HALAY EDIT Szerkesztőség: 1093 Budapest IX., Dimitrov tér 8. Telefon: 174-548

Kiadó: Hírlapkiadó Vállalat Budapest VIII., Blaha Lujza tér 8.

Felölös kiadó: TILI IMRE vezérigazgató 86-6817. Szikra Lapnyomda, Budapest

Felölös vezető: CSÖNDES ZOLTÁN vezérigazgató

2:15:36; 5. Jörg Valentin